

DOMOLJUB

Iz naša vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“ — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 52.

V Ljubljani, dne 30. decembra 1915.

Leto XXVIII.

Maksimalne in previsoke cene.

Posebni časi so sedaj v vseh ozirih, tudi v tem, da takorekoč vsak dan prinese kako novo uradno določilo: postavo, vladno naredbo, razglas okraj, glavarstva, poštive, oklice vseh vrst. Treba je pravzaprav vse te reči poznati, sicer lahko prideš v škodo in kazen. Društva in časopisi bi morali ljudi poučevati in jim pojašnjavati, kaj vse zahteva oblast od njih. Vprašanje, ali so izdane postavbe in naredbe res najboljše, ali se jih ne drži morda kaka napaka, ali dosežejo namen, ki ga imajo ali ne, je čisto postranske vrednosti. Postavo, ki je izdana, je treba vpoštovati; zabavljanje proti nji prav nič ne hasne, pač pa lahko mnogo škoduje. S tem seveda ni rečeno, da naj se proti postavam in naredbam, če se izkažejo, da so neumestne, ali pretrde, nič ne stori. Treba se je s posredovanjem poklicanih zastopnikov pač obrniti tja, kjer so se izdale, toda vedno z zavestjo, da je zdaj vojska in da so razmere popolnoma drugačne, nego v mirnih časih in da je vse polno želja, ki se danes ne dajo izpolniti.

V dveh rečeh se nam zdi, da je ljudstvu treba prav posebno pojasniti: glede na maksimalne cene in glede na kazni zavoljo previsokih cen. Da to dvoje mnogim ni všeč, da se čuje veliko protivrovkov proti temu, vemo vsi; toda na to pot se ne maramo spuščati, ker bi sicer bralci dobili namesto našega članka bel, prazen papir pred se. Pojasniti hočemo le, kar se nam zdi potrebno, da se napačne misli popravijo.

Maksimalne cene ima pravico določiti politična oblast: za celo državo dunajska vlada, za posamezne dežele deželna vlada, za okraje okrajno glavarstvo in za občine občinski svet, zadnja dva seveda le po dogovoru z deželno vlado. Kdor prestopi

maksimalne cene, ga kaznuje politična oblast, ne pa sodišče. Maksimalna cena pravi, da nihče ne sme nad to ceno prodajati, naj njega velja blago, kolikor hoče. Zdaj se je n. pr. za petrolej in bencin določila znatno nižja maksimalna cena, nego je bila prej v veljavi. Kdor je imel po starih cenah to blago v zalogi, bo imel izgubo, ker ne bo smel prodajati nad maksimalno ceno, dasi je njega blago več veljalo. Maksimalna cena pa nikakor ne določa, da se blago mora prodajati po ti ceni; samo po sebi se razume, da se cenejše lahko. Maksimalne cene niso, kakor izkušamo, nič stalnega. Po kratkem potu se lahko izpremenijo in se dejansko tudi izpreminjajo. Druga je pa

Za novo leto 1916:

Naj ljubi Bog usliši vse svete in blage želje ter prošnje „Domoljubovih“ naročnikov in bralcev.

Uredništvo in upravništvo
„Domoljuba“.

glede na draženje. Pred vojsko smo imeli kazen določeno samo za denarno oderuštvo. Ob vojski smo pa dobili kazni tudi za blagovno oderuštvo. Izšla je cesarska naredba, ki določa denarne kazni in zapor n. pr. za tiste, kateri izrabljajo sedanje izredne razmere s tem, da za splošno potrebne reči zahtevajo previsoke cene. Po ti naredbi jih je bilo že mnogo kaznovanih. Važno je vedeti, v kakšnem razmerju so maksimalne cene s to rečjo. Najprej povejmo, da zavoljo draženja kaznujejo sodišča, ne pa okrajna glavarstva, ali vlada. Sodnik preišče posamezen slučaj, in kadar se je po njegovem prepričanju zahtevala previsoka cena, izreče kazen. Maksimalna cena ga

pravzaprav ne briga. Lahko se zgodi, da je kdo kaznovan zaradi previsoke cene, četudi je prodajal za maksimalno ceno, ali celo nižje, ker sodnik vprašuje samo po tem, ali je bila v dotičnem slučaju cena previsoka, ali ne, to se pravi, ali je zahteval prodajalec prevelik dobiček zase, ali ne. Dobitek je odvisen od tega, koliko njega blago stane. Če bi imel kak trgovec n. pr. že od prej zalogo kakega blaga, ki ga je kupil še za znatno nižjo ceno, bo gotovo obsojen, ako bi ga prodajal po maksimalni ceni, ki je že umerjena po sedanjih razmerah. Obsodil bi ga sodnik tudi, ko bi prodajal pod maksimalno ceno s prevelikim dobičkom. Kdaj je dobiček prevelik, to je preporno vprašanje, ki se nanj po raznih krajih, pri raznih sodnikih različno odgovarja. Splošno se da reči le to, da se šteje dobiček prevelik, če je zdaj v vojnem času večji, nego je bil pred vojsko.

Kakor sodnik obsodi lahko zavoljo previsoke cene prodajalca, ki se je držal maksimalne cene, tako pa tudi lahko oprosti takega, ki prodaja nad maksimalno ceno, če se izkaže, da pri tem nima prevelikega dobička. Po naši sodbi bi okrajno glavarstvo trgovca, ki bi prodajal bencin ali petrolej nad sedaj določeno maksimalno ceno, gotovo obsodilo, sodnik bi pa vpošteval, po čem je on blago kupil, in ko bi na ti podlagi izprevidel, da dobiček ni prevelik, bi ga oprostil. Pri okrajnem glavarstvu bi nič ne dosegel, kdor bi se skliceval, da njega blago toliko stane, da se ne more držati maksimalne cene; pri sodišču bi pa nič ne opravil, kdor bi svoj dobiček hotel opravičiti samo s tem, da se je držal pri prodaji maksimalnih cen.

Za ljudi, ki imajo opraviti z gosposko v tem oziru, naj pa velja tudi ta-le svet: Kadar se jim po njihovem prepričanju s kako obsodbo godi krivica, naj se pritožijo. Čim več pritožb, tem bolj se pojasnjeno zakonita določila in tem bolj enakomerno in stalno se bo potem sodilo v državi.

To in ono o vojski.

J a n e z : Kaj poveš, Mohorčevega tudi ne bo več nazaj!

B l a ž : Pri Oslavju je padel. Hudo je zadelo starega Mohorčca. Na Sveti dan je dobil pismo. Kar sesedel bi se bil kmalu. A on ti je krščanski mož. Najprej je šel v cerkev križev pot molit. Ko je prišel domov, je bil miren. Tolažil je mater. Glej, je dejal, jaslice v naši cerkvi! Kako je Marija polna ljubezni sklonjena nad Jezuškom. In Jezušček se smehlja in angelci božji prepevajo mir na zemlji. A če pogleda Mati božja le malo kvišku, kaj zagleda? Križev pot in Jezusa na križu. Če je njo, najsvetejšo, to zadelo, bova tudi midva sprejela, kar je Bog poslal!

J a n e z : E, Mohorč je res mož, da malo takih. Ko bi bili mi vsi taki, bi bilo, kaj, drugače na svetu. Še vojske bi ne bilo. Saj ne bi nihče stegal rok po tujem in sovražili bi se tudi ne. No, a vojska je že morala biti, saj je bila prerokovana.

B l a ž : Kaj bo prerokovana! Tisto ni nič, to so same govornice.

J a n e z : Jaz sem pa bral, da je bila prerokovana. Pa' kaj še vse pride! Dozdaj še ni bilo nič. Od Ljubljane do Crngroba, pravi prerokovanje, bo iskal mož ljudi, a vse bo lahko nasitil z enim bokalom pšena. In do Korena bo kupoval kravo in ko jo bo našel, ji bo obesil zlat zvonec za vrat.

B l a ž : Vidiš, to so vse le stare govornice. Včasih je res bilo tako. Ko so še Turki hodili v naše kraje, so bili res celi kraji zapuščeni. Ali pa, ko je hodila po naših krajih črna smrt. Takrat so bili hudi časi, da se Bogu smili. Zdaj je seve strašna vojska in veliko jih pade, a črna smrt jih je v enem mesecu vse končala. Pravzaprav zdaj vendarle ni tako hudo, kakor mislimo. V Mohorjevih bukvah sem bral, da je bila na Nemškem vojska, ki je trajala trideset let. Kaj bo tega, kakih tristo let mislim. To je bilo trpljenje, in tiste čase še ni bilo nič tako urejeno, kakor je dandanes. Vojska je prišla in yžela zlepa ali zgrda. Zdaj ti vsega vendarle ne smejo vzeti. Če si pameten, si daš tudi vse zapisati in potem ti tudi plačajo. A takrat nisi vedel, koga bi se bolj bal, sovražnih ali svojih. Prave lakote pa pri nas zdaj še tudi ni. Pomanjkanja je res dosti, vendar še gre. V misijonskih poročilih sem pa bral, da je bila pred par leti v Indiji taka lakota, da je na tisoče ljudi od same lakote pomrlo. Kamor si šel, si videl ob potih in cestah mrtva trupla, pa kakšna! Samo kost in koža jih je bilo in votle oči so upirali vate, da je bilo groza. Bog nas varuj le hujšega, to bomo že prebili.

J a n e z : Kaj pa, ko takole veliko bereš, ali je pa kaj upanja, da bo kmalu konec?

B l a ž : To pa sam Bog ve. Kaže še ne. Oni se naprej pripravljajo, naši pa tudi. Zvonove, si slišal, da bomo morali najbrže tudi dati. To je znamenje, da nemški cesar in naš hočeta biti pripravljena na vse. Pa tudi ni mala reč, toliko sovražnikov na vseh straneh, pa jih vse držita od sebe! Anglež sam ne ve, kaj bi se še izmislil, da bi jo kako zaobrnil. Dozdaj me je šlo vse po nesreči. Rusa smo zagnali daleč nazaj,

Francoz ne more nikamor, Lah nikamor, Srb je vse izgubil, Crnagora se drži še samo v skalah in grapah, Komunec, če je hotel zoper nas, je pa tudi presneto oplašen. Nasproti so jim pa naši vedno bolj nevarni. Za Laha se še menijo ne. Seve, če bi naši Laha vrgli tudi nazaj, bi bilo tudi najmanj pomagano. Če ga do Rima ženo, bo Anglež miren ostal, češ, Lah bo že potrpel, kakor je Srb, miru pa zato še ni treba sklepati. A pomladi morda Nemec udari na Pariz. Če bi pa Pariz padel, bi pa bila vsa druga reč. Francoz je vročekrven in nagel, ne verjamem, da bi hotel še naprej rabotati Angležu. Kar mir bo sklenil in rešil, kar bo mogel, pa pustil Angleža, naj dela, kar če. Sploh bodo naši sovražniki počasi že spoznali, da je Anglež star kramar, ki misli pri vsem samo nase. Mar je njemu za Slovane. Na Balkanu je bil zmerom zoper tistega, ki je hotel napraviti red in mir. Rusu je napravil krimsko vojsko, ker se je bal, da bi Rus dobil Carigrad. Ko je Rus segal na vzhod in se je Anglež bal za Indijo, je našantal nanj Japonca. Čudno, da je Rus tako slep, da tega ne vidi. Rusi bi prav lahko izhajali z Nemcem, če bi spoznali, kako je reč, kdo je pravzaprav njih najhujši sovražnik. Če bi šli z Nemcem na Angleža, bi lahko dobili zlato Indijo! Nemec, ta pa ve, kje je Anglež ranljiv. Pravijo, da če udariti na sam Egipt. To bi bil za Angleža strašen udarec, če bi mu Nemci zaprli pot skozi Sueški prekop in Rdeče morje v Indijo. Zato zbira Anglež velikansko vojsko v Egiptu, da bi to zabranil. Prav zato utrjuje tudi Solun, da bi že v Evropi, če bi bilo mogoče, od strani suval v nemške armade, ki bi se prevažale čez Balkan skozi Bolgarijo, čez Carigrad v Malo Azijo in potem proti jugu. In zdi se, da bo najprej krvav boj za Solun. Če bo vržen Anglež iz Soluna, potem se more braniti samo še v Egiptu. Bog res ve, kako bo šlo to naprej. Konca res še ni prevideti. Morebiti se kaj prav posebnega zgodi, da bo vendarle kdo začel z besedo, ali bi se ne bilo mogoče kako sporazumeti in končati to klanje. Papež, ta nikoli ne obupa. Neprestano moli za mir in vsako priložnost porabi, da opomni vladarje na strašno odgovornost pred Bogom za to strašno morijo. Če bo prej mir, kot mislimo, se bomo morali gotovo posebno zahvaliti sv. Očetu. Da bi le tudi sicer poslušali njegov glas. A se dobe še med nami, ki jih ni drugega kakor hudoben jezik.

J a n e z : Ta dan sem bil na Klancu, sem izpil pol litra novine. Ali ti niso zabavljali na papeža in duhovne, da so vsega hudega ti krivi! Še na Boga so se jezili, češ, če bi bil dober, bi že lahko končal vojsko, saj tercijalke vedno opletajo roženkranc. — Glej, glej, tu pa stopa sem Mohorč! Pozdravljeni, oča Mohorč!

B l a ž : Bog te potolaži, Mohorč, hudo te je zadelo!

M o h o r č : Zgodi se božja volja. Saj vsak dan molimo to v očenašu, moramo biti pripravljani, da se po tem tudi ravnamo, da je enkrat zares.

B l a ž : Da, Mohorč, ti si mož!

M o h o r č : Mož dobro nisem, saj nas tega vera uči. Ko bi se mi vere držali, bi bili že pravi možje. A kaj, ko mislimo in delamo tolikokrat le po svoji glavi! Hočemo vse bolje vedeti kot pa Bog!

J a n e z : Saj midva sva se ravno menila, kako se nekateri hudujejo na Boga in duhovne zaradi vojske.

M o h o r č : Seve, pa še največkrat tisti, ki jim vojska ni drugega prizadela, kakor da jim je mošnje napolnila. Da morejo biti ljudje tako neumni ali pa tako hudobni! Že začetkom vojske so trdili, da so duhovni krivi vojske, pa si ne dajo dopovedati, da jih s tem gotovi ljudje samo šuntajo, da bi po vojski ložje spet začeli vojsko zoper Cerkev. Kaj so vse govorili o papežu! Ko se je izkazalo, da je vse laž, so za čas umolknili, a potem so spet začeli in ljudje so jim spet verjeli! Nekaterih res nobena reč ne zmodri! Samo drugim podtikati vse grdo, kakor da bi imeli s tem poseben užitek!

B l a ž : Zdaj uganjajo posebno zoper božjo previdnost. Pa še nekateri dobri ljudje tuintam s kako besedo prikladajo, češ, saj je bilo res toliko molitve, da bi človek skoraj vero izgubil, ko le ni konca te vojske!

M o h o r č : Vidita, to mene najbolj boli in skrbi. Če hudobni tako govore, ni čudno. Kako naj hudobija o Bogu lepo govorijo? Menili so se ti ljudje pred vojsko za Boga! Če si jim spomnil Boga, so dejali: Človek mora biti sam priden in podjeten, potem mu je na tem svetu malo treba Boga! No, in zdaj, ko se je človeška hudobija ujedla? Zdaj seveda naj bo pa vsega Bog kriv in zdaj naj Bog pomaga! Ti ljudje bi delali z Bogom kakor z deklo. Dokler je v hiši vse lepo, se nihče ne zmeni, da se dekla vsako jutro muči po hiši. Pred drugimi govore samo o sebi: »mi imamo lepo, smo tako vajeni, žena vidi vsak prašek, imamo že tak čut!« A če pomažejo hišo, nihče ne pravi: »ženka, posnaži, posnaži!« ampak le: »no, dekla, kje pa tičiš? nečeda ti, poglej, kakšno imaš po hiši!« Tako bi ti ljudje delali z Bogom: če jim je dobro, so si seveda vse sami pripredili, če jih pa pamet ogoljufa, je vsega Bog kriv! A pustimo hudobne hudobno govoriti, ki drugače ne znajo! A da jim tudi dobri prikladajo, to je žalostno. Saj bi vendar morali vedeti, da je božja previdnost neskončna, da je ne gre meriti z našo majhno pametjo! Če mi ne vemo, zakaj je to prišlo na nas, Bog že ve. Sicer pa, ali mi ne vemo? Ali je moglo biti dosti več nevere in zlobe na svetu, kakor je je bilo, in ali je je sedaj že dosti manj? Bog večni tudi ve, zakaj je prav tako. Mi vidimo samo sebe, Bog gleda narode in ljudstva države in zemlje, in zre iz stoletij v stoletja, on že ve, zakaj to dopusti. Mi se le držimo naše vere, ki nas uči, da njim, ki Boga ljubijo, vse k dobremu služijo! Mene je gotovo hudo zadelo, ko sem izgubil edinega otroka. A pravim si: Bog že ve, zakaj je prav tako. Fant je bil lepo pripravljen, sosedov mi je pisal, da je bil še prejšnji dan pri spovedi in sv. obhajilu, on je srečen in kaj čem še več? Ali naj mu ne privoščim nebes, če je meni hudo? No, in mene ter ženo bo tudi Bog potolažil. Kdo bi rekel, tako posestvo, pa bo prišlo na tuje. Midva z ženo sva pa že sklenila: božja volja je, posestvo naj se po najini smrti porabi za občinsko ubožnico, saj smo že ugibali, kako bi prišli do nje, po vojski nam je bo pa še posebno treba. S trpljenjem nas pa Bog spominja, da mislimo malo več na

naš pravi dom, kjer ni več vojske, ne žalosti. Ali ni res tako?

Blaz: Mohorč, prav govoriš.

Mohorč: Vidita, in zato pravim, da me tako govorjenje skrbi. Če bodo dobri zoper Boga godrnjali, potem res pričakujemo še hujšega! Kdo je vendar Gospod, mi ali Bog?

Janez: Prav pravite Mohorčev oča. Ko bi le bili vsi, kakor vi!

Mohorč: Ne, kakor jaz! Taki bodimo, kakor nas krščanstvo učil! Vsak dan molimo: Oče naš, zato tudi malo zaupajmo nebeskemu Očetu! Ne bodimo tako malo-verniki, saj nismo neverniki!

Pregled po svetu.

Zanimivosti iz seje kršč. socialne stranke na Dunaju. Krščansko-socialna stranka na Dunaju je imela posvetovanja, ki jih je vodil princ Lichtenstein. Dr. Weißkirchner je poročal o preskrbi Dunaja z živili in tožil, da Ogrska ni dala niti za lansko leto obljubljene turščice. Posl. dr. Schlegl je predlagal resolucijo: Krščansko-socialna stranka smatra pogodbeno trajno gospodarsko skupnost z Ogrsko za skrajno potrebno, vendar zahteva, da se nova ureditev razmerja z Ogrsko ne izvrši, ne da bi se pritegnili avstrijski ljudski zastopniki. Dr. Fuchs je poročal o finančnem položaju države in izrekel sodbo, da danes še ni misliti na odplačilo velikanskega vojnega dolga. Zato bode država segla po novih davkih in monopolih. Izrazil je željo, da bi vojna prinesla kot sad tudi skupno valuto z Nemčijo. Dr. vitez pl. Wittek je razpravljaval vprašanje o gospodarskem zblizanju naše države z Nemčijo in odobral gospodarsko zvezo monarhije z Nemčijo. Ta zveza naj zagotovi carinsko prednost in skupno postopanje pri sklepanju trgovinskih pogodb s tretjimi državami.

Volitve na Grškem so izpadle tako, da je podlegel Venizelos in njegova stranka, zmagala je Gunarisova vladna stranka, ki je zasedla prvi dan čez 200 poslaniških mest. Venizelos tega poraza ni pričakoval; zato govori, da se preseli v Ameriko.

Srbski ubežni kralj Peter je prišel sedaj v mesto Valono. Pri njem je predsednik Pašić, prestolonaslednik Aleksander in ruski knez Trubeckoj. — Srbski državni zaklad v znesku 18 milijonov frankov so spravili v francosko-srbsko banko v Parizu.

Pred Elbassanom. Iz Lugana brzojavljajo, da stoji ena bolgarska kolona že pred Elbassanom v srednji Albaniji. Od tu namerava prodreti čez Tiranu in Drač, da odreže Srbe od Valone. — Italijane vznemirjajo poročila iz Albanije, kjer se širi vstaja. Ostanke srbske armade so zapleteni v boje z Albanci. Srbi so bili že na treh točkah poraženi.

Valeno nameravajo Italijani utrditi ter pomnožiti posadko, da bo štela 50.000 mož. Doslej so izkrcali le 15.000 vojakov.

Vznemirjena Italija. Ker se je Venizelosova stranka odtegnila volitvi v državni zbor, ima sedaj ministrski predsednik Gu-

naris 250 poslancev za seboj — torej lepo večino. To je spravilo pokonci italijanske politike, ki snubijo in vabijo Grčijo zase ter jo tote, naj ne sledi Bolgariji — in naj ne napravi samoumora. Zdi se pa, da je samoumor izvršila Italija.

Kitchener zopet potuje. Komaj se je vrnil iz Grčije in Italije v London, pa že zopet čujemo, da se je odpravil na pot v Egipt. Z njim se je podal tudi štab višjih častnikov. — Za Sueški prekop in za Egipt bo šlo!

Wilsonov poslanec v Evropi. Predsednik Združenih držav Wilson — je poslal — kakor se više — polkovnika Heuse v Evropo, da bo povabil ameriške poslanike o stališču vlade in o vprašanju mednarodnih zadev. Ni pa smetrati, da bi imelo to poslansko mirovno namene.

Bolgarsko mesto Varno ob Črnem morju so Rusi obstreljevali, čet pa niso izkrcali, daši so bojne ladje spremljale mnogo prevoznih parnikov. Obstreljevanje ni imelo za Ruse zaželjenega uspeha.

Spor z Ameriko glede potopljene ladje »Ankone« se bo najbrž mirno poravnal, ker se hoče Amerika razdoru izogniti. Prišel je zopet odgovor ameriške vlade, ki ga bo avstrijska vlada točno pregledala in izkušala doseči prijateljsko poravnavo.

Ljubljenc ruskega carja odstavljen. Ruski car je odstavil generala Ruskega, dosedanjšega vrhovnega poveljnika severne ruske armade in ga poslal v pokoj. V pismu se navaja kot vzrok generalova bolezen. Drugi pa vedo povedati, da je ta bolezen Pariz in endotni voditelji, ki jim Ruski ni ugajal, ker se v vojnem svetu četverosporzumovem ni hotel vdati. Odslovljenega generala Ruskega so smatrali za enega najboljših generalov ruske armade.

Svetovna vojska.

Na italijanskem bojišču boji pomalem, zlasti ob Tolminu in Doberdobski planoti. — V Črnigori uplenjenih 69 srbskih topov. — Zasedovanje polagoma napreduje. — Na Gallipoliju so Turki na vrhu; Angleži in Francozi so polotok večinoma zapustili. — Za Sueški prekop. Angleška ladja pri Suezu potopljena. — Hudi oblaki nad Solunem. Ententa zbira še vedno čete v Solunu. — V Vogezih in Argonih topniški spopadi. — Nemci obstreljevali Rigo. — Odbiti napadalni poizkusi ruskih čet ob Besarabski meji in v Polesju.

ITALJANSKO BOJIŠČE.

Še pomalem... Nadaljevali so se topniški boji v južnih Tirolah. — Ob gori Sv. Mihaela sta bili stirti dve laški stotriji, ki sta skušali prodreti. Enako se je izjalovil napad neke sovražne stotnije pri Dolju ob tolminskem območju.

V Judikariji so se dne 22. decembra razvili živahni topovski boji. — Na pri-

morski bojni črti so naši odbili napad nekega italijanskega bataljona.

Priznanje nepristranskega presojevalca. Z dovoljenjem našega vrhovnega poveljstva se na laškem bojišču mudi poseben poročevalec lista »Journal de Geneve«. Svojemu listu je poslal celo vrsto člankov, polnih neomejene hvale našim četam. Avstrijci, tako piše, imajo vse postojanke, za katere se vrši boj že od začetka vojne, trdno in nezmanjšano v svojih rokah. Vse drugačne govorice so neresnične. Vkljub najhujšim naporom, da bi prišli naprej, Italijani niso ničesar dosegli. Toda pri tem ne odločuje posebnost ozemlja avstrijskih brambnih postojank, ampak požrtvovalnost, odpornost in trdna odločnost avstrijske armade. Priznati se mora, da avstrijske čete, pa naj si bodo Nemci, Ogrji, Čehi, Romuni, Slovenci ali Hrvati, delajo čudeže s svojim junaštvom in veličastnim zaupanjem. — General Borojević je zatrjeval poročevalcu, kako neomahljivo je njegovo zaupanje v avstrijske čete, ki so dosegle, da se vojni položaj od 24. maja ni izpremenil. Vsi sovražnikovi sunki so se razbili brez uspeha. Italijani so hrabri nasprotniki, ki se ne strašijo nobenih žrtev in trpe grozne izgube, toda ko bo zgodovinar pisal o teh bojih, bo kar zastala beseda pri občudovanju teh veličastnih dejanj avstrijske armade.

Obstreljevanje tolminskega območja. Dne 22. decembra je italijansko topništvo močno obstreljevalo naše postojanke pri tolminskem območju. — Na južnem delu Doberdobske planote je bil z lahkoto odbit približevalni poizkus italijanske pehote.

ČRNAGORA V OGNJU.

Od Plevlja do Tare. Razmeroma najhujši odpor, katerega so morale naše čete premagati po zavzetju Plevlja, se je vršil pri Glibacih. V neznatni vasi, ki šteje le malo hiš, so umikajoči se Črnogorci pripravili močno obrambno postojanko. Vsa tam se boreča skupina je bila razpršena, med ujetniki so bili tudi srbski vojaki. Naše prodiranje je moralo ravno tu na pragu črnih gora, torej pred pravo Črnogoro, premagati posebne težkoče, ker se na tem bojišču vrste visoki vrhovi drug za drugim, katere je bilo treba od tal do vrha očistiti sovražnika. Naš napad se je izvršil od Djedovca sem. Vsak dan so prišle čete 3 do 5 km naprej. Iz hiš nasproti djedovskim postojankam je prepočila Črnogorce naša artiljerija, kateri črnogorska artiljerija ni odgovarjala. Spravili so jo že pred našim napadom na staročrnogorsko ozemlje na varno.

Zasedovalni boji proti Črnogorcem polagoma napredujejo. Dne 20. decembra so naši z naskokom vzeli neko sovražno postojanko severno od Berana, ter privedli 600 ujetnikov.

69 topov uplenjenih. Pri Peči ob Črnigori so naši zasledili 69 topov, ki so jih Srbi zakopali. Najbrž se bo še našlo kaj takih zakladov.

TURKI ZMAGUJEJO.

Na Gallipoliju kmalu ne bo več angleških in francoskih pritepencev. Pri Anaforti in Ariburnu so se morali dne 20. de-

cembra v naglici umakniti ter del svojih čet vkrcati na ladje. Turške čete so potisnile sovražnika do morja, vzele veliko zalog: šotorov, streliva, topov. Tudi pri Sedil-Bahru se je sovražnik umaknil v stare postojanke.

Vesetje v Carigradu. Poročilo o angleškem porazu na galipolijskem polotoku je zbudilo v Carigradu velikansko radost. — Zastopniki četverosporazuma v Atenah so izjavili, da se bodo ostale čete iz Galipolija prepeljale proti Solunu. — Angleški časopisi seveda pišejo tako-le: Ne da bi bili Turki opazili, se je umaknila cela vojska iz zasadenih odsekov. — Turki so se polastili ogromnega plena, ko se je sovražnik umaknil; dobili so 1000 šotorov, 500 volnenih pokrival, 500 nosilnic, veliko kon-

vojski ne išče drugega, kakor zavzetje Carigrada. Nekateri celo trdijo da sta Francija in Anglija namenoma tako slabo nastopili, da bi Rusi Carigrada ne dobili.

ANGLEŽI V EGIPTU.

Za Sueški prekop se boje. Angleže zelo skrbi upor arabskih rodov. K prekopu je zopet došlo 70.000 Angležev, Indijcev in Avstralcev. Skupno angleško moč cenijo na 200.000 mož.

Turki prodirajo proti Egiptu. »Köln. Volkszeitung« ve povedati, da korakajo številne turške kolone proti Sueškemu prekopu. Vsak dan je slišati o praskah prednjih straž. Angleške čete se pa nahajajo vsak dan v boju s sovražnimi rodovi.

Prostovoljni tirolski strelci ob italijanski meji.

zerv, 50 sodov bencina, mnogo žice, pa tudi nekaj havbic, ki so jih sovražniki bili zakopali. — Angleži hočejo obdržati utrjeno postojanko ob vhodu v dardanelško ožino. Pri tem oddelku so bili od 19. decembra dalje trajni artiljerijski boji. — Več francoskih strelskih jarkov je bilo razrušenih. — Skupne izgube Angležev in Francozov ob dardanelškem pustolovstvu znašajo 23.000 mrtvih in 90.000 bolnih ter ranjenih. Poraz Angležev na Galipoliju je napravil velikanski vtis v Egiptu.

Izjalovljeno dardanelško podjetje. Angleški listi smatrajo za rešilno, da se je opustila dardanelška igra. Rusi so pa razočarani in razjarjeni, kajti vsa ruska javnost je bila prepričana, da Rusija v tej

Angleška ladja potopljena. V Sueškem prekopu je zadela angleška ladja »Southampton« na mino, ki so jo položili Turki, in se je potopila. Angleži besne!

ZA SOLUN.

Domačini v Solunu in v okolici žive v znamenju sovražnosti proti Angležem in Francozom. To mnenje kaže tudi ondotno časopisje skoraj po večini. Kjer so Francozi postavili šatorišče, ondi so se takoj usedli tudi grški vojaki. Sodi se, da je grška mobilizacija naperjena proti ententi. — Angleži se dobro zavedajo, da je katastrofo pri Solunu vse izgubljeno: njih podjetje, 100.000 Srbov in 100.000 Angležev pri Dardanelah, zraven pa se odloči potem

proti njim 400.000 Grkov, 600.000 Romuncov in 400.000 Perzov. — **Angleži in Francozi zbirajo še vedno čete v Solunu;** vrgli so tja tudi razpoložljivo moštvo s polotoka Gallipolija; upajo seveda, da jim bodo pomagali tudi zavezniki Rusi, Italijani in ostanki srbskih ter črnogorskih moči. Pričakovati je torej še hudih bojev na Balkanu, če se v Egiptu in ob Sueškem prekopu ne dogodi kaj nenavadnega.

Lastniki Soluna hočejo postati Angleži in Francozi. General Sarrail bi rad vse grške oblasti odstranil; zahteva tudi, da se mu izroče vse grške utrdbe. Grčija se je doslej branila, gotovo pa ni, če se bo ohranilo to razmerje.

Odhod konzulov. Avstrijski, nemški, turški in bolgarski konzul so zapustili Solun in se preselili v Bitolj.

Prodiranje naših in bolgarskih čet proti Solunu. »Köln. Ztg.« piše: Italijanski listi so mnenja, da so Bolgari in Avstrijci ustavili bojevanje ob grški meji le radi grških volitev, ker niso hoteli razburjati grške javnosti ter škodovati kabinetu Skuludisovemu. Ko pa bodo mostovi čez Vardar zopet popravljani, se bo pričela avstrijsko-bolgarska ofenziva s polno silo ter se bo obrnila naravnost proti Solunu. — Francoško časopisje zatrjuje, da bo grški ministerski predsednik Skuludis dopustil prodiranje Bolgarov in Avstrijcev proti Solunu. Bolgari imajo izborna težka artiljerija. Železniška proga Solun—Dojran se nahaja v grških rokah. Atenski krogi so prepričani, da bodo Angleži in Francozi poraženi.

BOJI NA ZAHODU.

Splošno je nastala tudi na bojišču v severni Franciji neka tihota. Sneženi zameti in negotovo vreme dopušča le neznatno delavnost. — Angleškimi četami načeljuje sedaj nov vrhovni poveljnik general Sir Douglas Haig.

En milijon novih čet. Angleška spodoja zbornica je soglasno sprejela zakonski načrt, ki zvišuje armado za 1 milijon mož. Kje neki jih bodo vzeli?

Vrh Hartmannsweilerkopfi v Argonih bo postal res sloveč, zakaj že nešteto krat so se tam prerivali Nemci in Francozi. Parkrat so ga osvojili sovražniki, a zopet so ga jim iztrgali Nemci. Tudi 22. decembra si je 82. domobranski polk med vročim bojem priboril ta vrh nazaj, ko so ga bili nekaj dni poprej zasedli Francozi. Izgube sovražnikov so bile izredno hude in krvave. Prepustil je 23 ujetih častnikov in 1530 mož. — Izgube Nemcev v prejšnjih dneh na tem prostoru znašajo 1100 ujetih, ranjenih in mrtvih.

V Vogezih je bil zadnji čas večkrat hud topniški ogenj.

Kako presoja položaj francoski general Joffre. Joffre se je mudil nedavno 14 dni v Parizu, kjer je vodil posvetovanja tajnega vojnega sveta. Poslancem je izjavil, da je s položajem na zahodu popolnoma zadovoljen, dasi veliko ne upa na uspehe francosko-angleškega napada. Žrtvovati bi morali 150.000 mož, da prodro prvo črto Nemcev v Champagni. Ravno toliko mož bi padlo, če bi prodrl drugo črto, najmanj 100.000 mož bi stala tretja črta. Napad bi stal vsaj 400.000 mož. Potreben bi pa še bil krvav pohod, da se oprosti Bel-

gija. Joffre svetuje, naj počakajo Kitchenerjevo milijonsko armado, ki bo sile na zahodu tako okrepila, da se ne more pričakovati resnega odpora Nemcev, kar bo pa šele mogoče aprila ali majnika.

VOJSKA Z RUSIJO.

Odbiti napadalni poizkusi. Dne 22. decembra so bili odbiti večji napadalni poizkusi Rusov ob besarabski bojni črti; imeli so težke izgube. — Tudi na bojni črti v Pelesju so naše straže porazile močne pozvedovalne čete Rusov. Enako se je godilo Rusom tudi južnovzhodno od Kolkov.

Obstreljevanje Rige. Nemci so nedavno zopet obstreljevali Rigo in sicer z novimi granatami, ki se dvakrat razpočijo: prvič v zraku, drugič, ko udarijo na cilj — na trdo.

Kdaj se odloči? »Novoje Vremja« objavljajo spis, ki so v njem tudi sledeče pomenljive izjave: »Globoka tišina na vseh bojnih črtah zbujajo misel, da se je veliko bojevanje približalo svojemu naravnemu koncu. To misel krepi obvestilo cesarja Viljema — cesarju Francu Jožefu, da je končan kazenski pohod ter kaznovan umor prestolonaslednika in da je tako odpravljen prvotni vzrok vojske s posledicami. Ne more se pa dvomiti, da bodo Nemci svoje sile še enkrat tvegali, da se sedaj ponoči in podnevi pripravljajo na odločilno bitko, ki se bo bila spomladi tam, kjer upajo, da jim je zmaga zagotovljena...«

Strelivo z Japonske. Ruski vojni minister je izjavil, da so za 1. 1916. polovico streliva naročili na Japonskem.

Tedenske novice.

† 1915. »O naglo, naglo čas beži, v brezmerno večnost zgine. Naj tudi kdo vesel živi; — vse časno hitro mine.«

Tako opozarja cerkvena pesem ob koncu leta, da smo vsak dan bliže smrti, in da vse časno — veselje ali trpljenje hitro mine. Urno se je zasukalo tudi zadnje leto, dasi je bilo polno grozote, krvi in smrtne ječanja. Bojno gorje je poseglo s svojimi občutnimi posledicami v sleherno domovanje. Že 17 mesecev so zapletene v vojno viхро ne le armade, temveč vsi ljudje vojskujočih se držav. Vojska zahteva svoje od vsakega državljana, od vsakega stanu, zahteva da se žrtvuje mlado in staro, nizko in visoko. Celih knjig bo treba, da se bo opisalo, kaj vse je spojeno z bojnim letom 1915. Besede: Vojna cenzura, najvišje (maksimalne) cene, navijanje cen in obsodbe, izjemna sodba, organizacija dela in uporabe živil, zaplemba raznih potrebščin itd.: vse to vsebuje nebroj nenavadnih vojskinih odredb in neobičajnih posebnosti brez ozira na pregibanje čet, na novodobno krvavo bojevanje na vseh plateh naše ogrožene države.

Naj bi bilo vse to ogromno delo, naj bi bili vsi ti napori in vse žrtve res podlaga trajnega, srečnega, blagonosnega miru, ki naj bi kmalu sledil grozotam sedanjih viharjih dni. In v tem zmislu kličemo: **Srečno novo leto!**

Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl Leon grof Auersperg in bil pokopan na Turjaku. **Slovenski umetnik na bojišču.** Na bojišče kot slikar se bo podal slovenski slikarski umetnik Vavpotič.

Avstrijsko ženstvo in — vojska. Ženske organizacije, od katerih vojno ministvo pričakuje predlogov o uporabi žensk v zaledju bojišč, so imele zadnje dni na Dunaju več posvetovanj. Predvsem skušajo dobiti temelj, na katerem naj bi slonela takozvana ženska vojna služba. Dosedaj se je razpravljalo o varstvu mater, mladine in otrok; o šolanju žensk; določila se je tudi približno njihova zmožnost za delo, govorilo se je tudi o posvetovalnicah, starosti in zaslužku in prilikah za žensko delo. Vse organizacije so izvolile ožji odbor, ki vodi nadaljna posvetovanja. Vojnemu ministru se bodo potem stavili enotni in složni predlogi vsega avstrijskega ženstva.

Vpoklic črnovojnikov. Letnika 1870 in 1871 sta vpoklicana 17. jan. 1916; letniki 1865, 1866 in 1867 pa 21. jan. Poklicani so torej najprej 44-in 45 letni, en teden kas-

1500. Vsak dan pa še prihajajo novi prihlasi. Darove v ta namen sprejema še vedno deželna blagajna.

Vojne pošte, ki sprejemajo poštno za-voje: št. 6, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 100, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109—113, 116, 118—121, 123, 124, 126—128, 130, 132, 134, 135, 137, 139, 141, 142, 143, 144, 148, 154, 155, 156, 157, 158, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 171, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 183, 184, 200, 201, 202, 204, 206, 207, 208, 209, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219—225, 231, 232, 251, 252, 253, 254, 255, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 319, 320, 321, 322, 323, 325, 326—330, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 630.

Ruska infanterija na odmoru.

neje 48-, 49, in 50 letni; 46- in 47 letni pa še niso poklicani. Uradno se to razlaga tako, da pridejo 44-in 45 letni najbrž še kot nadomestilo za fronto; najstarejše letnike pa bodo porabili v zaledju in v etapnem ozemlju, odkoder bodo poslali na fronto vse, ki so sposobni za vojaško službo.

Iz ruskega ujetništva. Po 16. mesecih je prišel glas, da še živi in sicer v ruskem ujetništvu Vrbani Štrepel iz Kladij (občina Stara Oselica). Nedavno so domači dobili prvo dopisnico od njega, ki jih je tembolj razveselila, ker nihče ni mislil, da se bo še kdaj oglasil. Naj bo ta novica v tolažbo vsem, ki o svojih morda že dolgo niso nič slišali.

Romunsko žito. Listi poročajo, da je zadeva z romunskim žitom vendarle urejena in da je zagotovljenih 50.000 vagonov blaga, ki se plača na mej.

22.500 kron je razdelil odbor za vojne sirote v Ljubljani. Vsaka vdova in sirota dobi v denarju K 15. Priglasilo se jih je

Potovanje v Nemčijo otežkočeno. Nemška vlada je izdala naredbo, ki ima namen, da se potovanje v Nemčijo omeji. Dovoljenje se bo dajalo le za slučaje neobhodne potrebe.

Božičnih daril za vojske, ki so jih znesli šolski otroci na Kranjskem, se je nabralo cele tri vagonne. So bili pač veseli naši brambovci na bojnih črtah, ko so se prepričali o tej dejanski ljubezni naše mladine do vojaštva. Mikavna in porabna vsebina raznih lepih zavojčkov jih je seveda tudi zadovoljila. Upamo, da ni nobenega našega vojaka, ki ne bi bil obdarovan.

Padel je na italijanskem bojišču Maks Mali, pos. sin s Pretrža pri Pečah v moravškem okraju. Zadet je bil 13. nov. na gori Sv. Mihaela od sovražne granate. G. rač. podčastnik J. Kastelic sporoča o njegovi smrti: »Od 40 mož, kar jih je bilo pri strojni puški v tem peklenem ognju, jih je ostalo po 14dnevem odporu samo 6 mož popolnoma nepoškodovanih. Italijan je

žrtvoval spet tisoče zama... — Nepozabni rajnik, ki se je bil že celo leto bojeval v Galiciji in bil že tudi ranjen pri Grodeku, leži zdaj pokopan v Rubijah ob vznožju Šmihelske gore. Bil je edini sin zdan še na domu, zato bodo dobrega in zelo pridnega fanta vsi tem težje pogrešali. Naj v miru počiva blagi mladenič!

Žalost je navdala vse dobromislečce Slovence v Ljubljani in izven nje, ko se je 21. decembra hipno razširila pretresljiva novica, da je pri Gorici padel od granate zadet: nadporočnik Izidor Modic, profesor na ljubljanskem učiteljskišću. Pokojni profesor ni bil le izredno priljubljen na šoli, ampak splošno spoštovan pri vseh, ki so ga poznali.

Bil je vzoren katoličan, kakor malo takih. Neustrašeno se je spoznaval kot katoliškega moža povsod v javnem in zasebnem življenju. Marijina družba slovenskih gospodov, ki ji je pripadal kot zvest član, ga je izvolila za svojega prednika. — Po njem žaluje potrta soproga s štirimi otroci, sorodniki, »Slomškova zveza«, ki ji je bil podpredsednik, ter vsi, ki so ga poznali. P. v m!

Strela v spovednici. V nedeljo, dne 17. decembra je bil nenavaden zimski dan; grmelo je, pa tudi treskalo, kakor poleti. V Jablanici na Notr. je strela poškodovala neko ženo. Trnovskega dekana, č. g. dr. J. M. Kržišnika je pa strela obiskala v spovednici (v Hrušici), mu razdrapala in ožgala čbleko ter ga omamila, da je bil dalj časa nezavesten. Dekan je ostal pri življenju, dasi je močno opečen.

Za obrtnike. Da se prepreči propad obrtnikov in trgovcev, ki so na bojišču in se boje za svoj obstoj, se je deželni odbor kranjski obrnil do finančnega in trgovskega ministra, naj se vse potrebno ukrene, da se priskoči na pomoč vsem v vojno službovanje poklicanim, podpore potrebnim obrtnikom in trgovcem, kadar se vrnejo.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamci dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Razne novice.

Šest sinov vojakov ima posestnik Martin Benedičič izpod Sv. Jošta nad Kranjem. Od teh jih je pet v vojni službi, šesti je pa

v Ameriki; preden je šel v Ameriko, je služil tri leta pri vojaki v Trstu. — Ivan je bil že dvakrat v Galiciji; sedaj je v bolnišnici v Judenburgu, ker je bil ranjen. — Lovro je bil ranjen na italijanskem bojišču in se nahaja v bolnišnici v Lincu. — Vincenc je sedaj na fronti pri Gorici. — Franc in Jože sta pa ujeta. Najmlajši Ciril — star 14 let — še čaka, da bo vojak, ko doraste. Oče je star 64 let, mati pa 60. Bog jima daj srečo, da bi se vsi otroci srečno vrnili in zopet pomagali obdelovati domačijo.

Modro ravnanje. Sv. oče Benedikt XV. je ravnal modro in previdno, ko je poslal na Dunaj ne kakega italijanskega duhovnika, ampak Španca, da je prinesel kardinalski klobuk novoimenovanemu kardinalu dunajskemu, papeževemu poslaniku Scapinelliju. Če bi bil prišel kak Italijan, bi bilo nekoliko mučno za današnje razmere. Enako modro je pred leti ukrenil tudi papež Pij X., ki je v Monakovo poslal sedanjega kardinala Frühwirtha kot nuncijskega, kajti vsled živahne delavnosti katoličanov na Bavarskem je bilo skoraj potrebno, da je zastopnik sv. stolice v Monakovem dobro poučen o vsem gibanju in da je popolnoma zmožen domačega jezika. Sedaj se bo gotovo tudi na Dunaju v cerkvenem zastopstvu izvršila prej ali slej osebna izprehema. To priliko že nekateri uporabljajo ter opozarjajo, naj bi se za državo, ki se v nji govori toliko jezikov, določil kot cerkveni zastopnik sv. stolice mož (domaćin), ki govori vsaj tri avstrijske jezike: nemški, ogrski in en slovanski jezik. Če bi se taka prošnja predložila sv. očetu, bi jo gotovo vpošteval zlasti z ozirom na sedanji vojskinski položaj.

Avstrijske ujetnike, ki so jih bili Srbi spravili v albanski mesti Elbassan in Tirano, so zaenkrat zopet preselili in sicer v Valono; izročiti jih hočejo Italiji. Kakih 2000 jih je pa baje bilo že prepeljanih v Tunis.

Kostanjeviški samostan pri Gorici je silovito razdrapan, knjižnica v razvalinah, okna razbita. Dne 19. decembra je padlo 7 težkih granat v bližino samostana; od teh sta dve zadeli v polno; dne 20. decembra sta padli zopet dve novi.

Za invalide in oslepele vojake je darovala »Glasbena Matica« v Ljubljani ves čisti dohodek obeh koncertov v znesku 2152 kron 54 vin.

Nesreča. Dne 17. decembra 1915 se je potopila nemška križarka »Bremen«; zavrtal jo je neki sovražni podmornik, z njo pa še neko torpedovko. Posadka se je deloma rešila.

Novo posojilo Nemčije. V seji državnega zbora je bila sprejeta vladna predloga, da se najame novo četrto vojno posojilo v znesku 10 milijard.

V Celovcu je umrl 23. decembra ondotni župan in namestnik deželnega glavarja dr. J. vitez Metnitz.

Zasluzena kazen. Nekaj žiga Rosner, urednik v Poznanju na Nemškem, ki je obrekoval celo vrsto duhovnikov in drugih oseb ter spravil marsikoga v daljši preiskovalni zapor, je bil zaradi obrekovanja obsojen na šest let težke ječe.

Slavnostni dan Slovencev v Gladbecku na Westfalskem. Dne 8. decembra so imeli Slovenci v Gladbecku slovesnost blago-

slovljenja nove zastave »Slovenske rožnovenske družbe«. Pred slavnostnim cerkvenim govorom v slovenskem jeziku se je prečitalo pismo ljubljanskega knezoškofa dr. Antona B. Jegliča. Slovenci so se udeležili slavja v lepem številu; od vseh strani so prihiteli, da počaste svoj dan. Veliko je bilo navzočih tudi Nemcev, ki so pokazali, da znajo ceniti poštene Slovence. Omenjamo, da so imeli Slovenci zjutraj istega dne tudi skupno sv. obhajilo v veliki cerkvi sv. Lamberta, ki je bila polna slovenskega občinstva. Pri celi slavnosti se je govorilo samo slovensko. Tako vidimo, v kako lepi edinosti in soglasju žive razne narodnosti tam, kjer se ohrani pošteno krščansko življenje. Čast ondotni duhovščini, ki se tako žrtvuje za naše rojake!

Zahvala invalidov. Invalidi (časniki in moštvo), ki so bili izmenjeni v Rusiji in se vrnili v domovino, so poslali sv. očetu Benediktu XV. pismo, ki se v njem zahvaljujejo za veledušno posredovanje ter izražajo svojo vdanost. Na vdanostni adresi je več sto podpisov.

V ujetništvu ni prijetno. Jakob Vrtačnik, iz Senožet pri St. Lambertu, piše svoji ženi iz ruskega ujetništva (Caričin monastir — Saratovska gubernija), da so Avstriji na Ruskem pravi mučenci. — K temu treba pripomniti, da ni po vseh ujetniških taboriščih enako, in da so Rusi poprej, dokler so deloma zmagovali, z ujetniki bolje ravnali.

To nekaj velja! Uradni podatki imajo tudi statistiko glede tega, kako so trdni in vztrajni vojaki posameznih narodnosti Avstriji. Uradno se je pred par leti razglasilo, da je slovenske vojake v zdravstvenem oziru in pa glede žilave vztrajnosti postaviti na prvo mesto med avstro-ogrskimi vojaki. — Ta izjava je pač jasn dokaz, kako bridko se je zmotil oni Müller, ki je v nekem časopisu ogrdil Slovence kot po pijaci oslavljen narod.

Premagalec Lütticha umrl. Na zvanjenju žil je umrl zmagovalec pred Lüttichom Oton pl. Emmich. Ko se je polastil Lütticha, je dobil visoko odlikovanje. Baril se je tudi pri Tarnovu, Gorlicah in ob Sanu.

Zavezniki v ujetništvu. Nedavno so pripeljali v Sofijo 1200 ujetih Angležev in Francozov. Vse jih je hotelo videti; tudi ujeti Srbi, ki so bili na delu v Radomiru. Prosil so, naj bi smeli pogledati svoje zaveznike. Prav veseli jih niso mogli biti, kajti angleški in francoski ujetniki so bili raztrgani in sestradani; še celo bosni in brez plaščev so bili vmes.

Begunec — kraj Peter — je došel s Pasičem in s člani srbske vladarske rodbine v Caserto. Sprejela ga je črnogorska princesa Natalija. (Caserta je mesto severno od Neapolja. Tu se nahaja krasen kraljevi grad z umetno opremljeno kapelo, botaniškim vrtom, bajnimi vrtovi ter lastnim vodovodom.)

Koliko stane vojska? Najkrajše povejmo, če rečemo, da skoraj vsako uro en milijon kron. Še večje izdatke ima Nemčija; brez primere večje pa Anglija, pa tudi Francija, kajti ti dve državi podpirata Srbijo in deloma tudi Italijo.

Plen v Srbiji — je vreden več sto milijonov, kajti Srbi so izgubili do 5400 želez-

niških voz ter veliko še čisto novih železniških strojev. Vsi vozovi so bili naloženi s strelivom, s topovi, usnjem, z bencinom itd. Ko se popravijo mostovi in proge, se bodo te zaloge vse s pridom porabile.

Dvojna odlika. Č. g. kanonik Fr. Povše je dobil sporočilo, da je njegov nečak Vili Povše postal major in si v tej vojski zaslužil dvojno odliko od dveh cesarjev. Naš cesar mu je podelil zaslužni vojaški križec, nemški pa mu je podelil železni križec. Novi gospod major izvira po svojem očetu iz Povšetove rodbine na Trebelnem.

Potovanja v bojnem območju. Potovanje v sodni okraj Kranjska gora (izvzemši občine Jesenice in Koroška Bela) in v občine Srednja vas, Bohinjska Bistrica in Zgornje Gorje sodnega okraja Radovljica, kakor tudi v cel politični okraj Tolmin in iz tega območja so dopustna tako v lokalnem kakor v daljnem, v ožjem bojnem območju se vršečem prometu, le z dovoljenjem vojnega urada za izdajo prehodnic (b. p. št. 606) (Passierscheinstelle Feldpostamt 606). Za potovanje samo iz tega območja zadostuje tudi dovoljenje etapnega štacijskega ali kolodvornega poveljstva.

Omejitve potovalnega prometa na Koroškem. Zaradi nevarnosti koz se ne smejo odpravljati civilne osebe na postajah Šent Vid (Koroško) osebni kolodvor, Šent Vid tovorni kolodvor in na postajališču Glinja vas; izvzete so tiste osebe, ki imajo za vsak slučaj od c. kr. okr. glavarstva v Šent Vidu na Koroškem izdano in od c. in kr. etapnega štacijskega poveljstva vidirano dovolilo. Za službena potovanja c. kr. uslužbencev in uslužbencev državnih železnic zadostujejo v tem oziru njihove železniške legitimacije. Svojci teh uslužbencev si morajo preskrbeti navedena dovolila, kakor druge civilne osebe. Na teh postajah (postajališču) smejo izstopiti le tiste osebe, ki stalno bivajo v Šent Vidu in okolici in ki tudi to lahko dokažejo pri načelnstvu kolodvora. S tem se naj omogoči domačinom, ki so sedaj kje zunaj, da se morejo vrniti v Šent Vid in okolico. Prestopno in prehodno potovanje na osebni kolodvoru v Šent Vidu se po predstojecih določilih ne izpremeni.

Listek

Usodepolna past.

Janko Mlakar.

(Dalje.)

Tako je premišljeval Koruzo, vzdihoval, se jezil, klet, švedral med tem po sobi gor in dol ter si ruval lase. Revez ni slutil, da ga najhujše presenečenje še-le čaka.

A tudi spodaj v prodajalni se je začelo življenje. Miha je odprl vrata in cknal, Žorž se je spravil nad orehe, ker ni bilo v komptarju pazljivega Koruzinega očesa, gospod Franc si je prižgal svalčico in pridno točil Ovsenemu Joži, blagajničarka se

je utaborila za svoj pult in vzela v roke pletenje, da bi pomirila razburjene živce. Mreta se je pa vsedla na širok zaboj, da je skrila veliko rumeno liso na krilu.

Potem ko so Koruzo do dobrega obrali, sklenili so soglasno zahtevati kolikor mogoče visoko odškodnino za pokvarjeno obleko, za bolečine in strah, ki so ga prestali.

»In švedraste gosi mu tudi ne odpustim,« se je nosila gospodična Fani na svojem prestolu. »Kar odvetniku ga izročim. Edino v tem slučaju mu hočem prizanesti, če mi poviša plačo vsaj za pet kron mesečno.«

»Prav imate,« pritrdi ji Mreta; »Vam naj plača pokvarjeno obleko, meni pa jajca. Obljubil mi jih je plačati po šest. Sicer mi pa lahko kar Vi izplačate tistih šest goldinarčkov, kakor mi je naročil Koruzo, ko sva se pred kletjo pogodila za jajca.«

»Kdo se meni za Vas in za tista j obita jajca,« ji odvrne blagajničarka malomarno. »Gospod naj jih Vam le sam plača, mene to nič ne briga.«

»Torej mislite, da naj mi Koruzo tudi škodo na krilu povrne? Prav bi bilo, kajti on je bogat, jaz pa reva; vsak groš mi pride prav. Dobro, takoj drugi teden se ga lotim, ko zopet prinesem jajca. Sedaj se mi pa mudi na pot; naročenih imam nekaj piščancev, katere moram še danes dobiti. Kar dajte mi tiste krajcarčke, potem pa grem.«

Te Mretine besede so pa razburljivo blagajničarko silno raztogotile. Začela je kričati na ubogo ženico, da je bila hipoma rdeča ko puran:

»Ste li res popolnoma gluhi, da nič ne razumete? Meni vse skupaj, Vaše krilo in jajca, nič mari. Ako hočete biti takoj plačani, počakajte gospoda in se z njim zmenite!«

»No, no, no, saj ni treba tako vpiti, kakor bi bila gluha. Ako mislite, da je boljše, če Koruzo naenkrat za vse tirjam, za jajca in škodo, ga pa počakam. Mislim, da mora vsak čas priti v komptar.«

Toda Mreta je tisti dan zastoj čakala na Koruzo. Naposled se je morala odpraviti po piščance brez »tistih krajcarčkov«, kajti gospodična Fani se jih je trdovratno branila izplačati.

VII.

Pri Koruzi je bila navada, da je gospodar sam opoldne varoval v prodajalni, med tem ko so uslužbenci šli obedovat. Tudi tistega nesrečnega dne je prišel Koruzo proti dvanajstim v komptar, dasi bi bil najraje ostal v svoji sobi.

Najprej je zaprl past, kar je pa bilo skoraj odveč. Kajti Miha je odstranil vso nevarnost s tem, da je položil črez loputnico široko desko, in sicer — pota osede so res čudna — ono, ki jo je bil porabil Lorenco. Nato pobere tisto nesrečno kronicco in jo zalučil s krepko kletvico jezno v kot. Toda takoj mu postane žal, kajti kronicca je le kronicca; sklone se ponjo in jo spravi v žep.

Tu se oglasi angeljevo češčenje, in prodajalna se počasi izprazni. Koruzo sede za mizo in začne pregledovati došlo pošto. Med drugim najde tudi precej velik račun od tvrdke »Kalbeles in sinovi«, ki je zahtevala zastalo vplačilo z obratno pošto. Ta-

koj izpolni poslani ček in gre v blagajno po denar. Ko jo pa odpre in vidi, da je prazna, se mu izvije iz prsi obupen krik.

Nato začne mrzlično iskati po blagajni denar, toda razen nekaj nikla in bakra ni bilo ničesar notri. Tat je svojo stvar korenito opravil.

Koruze se je loteval skoro obup, ko je videl, da je ob ves denar. V eni sapi je drl iz prodajalne na trg in začel kričati:

»Pomagajte, pomagajte, okraden sem, oropan. Lovite tatu, ujemite ga razbojnika! Ob vse premoženje sem, pobrali so mi vse do zadnjega vinarja. Ah, lepi moji tisočaki, kje ste? Sedaj mi ostane samo še beraška palica...«

Na ta glasen krik je priletelo kmalu vse polno ljudi, kajti Kurjevci so usmiljenega srca, in pridejo radi na pomoč svojemu bližnjemu. Nekateri so imeli še celo žlice v rokah, ker jih v naglici niso utegnili odložiti. Tudi mati županja se je prizibala za svojim možem vihteč veliko leseno kuhalnico.

»Kje so tatovi? Kdaj so Vas okradli? Ste jih li videli? Kam so pa leteli?« — Taka in podobna vprašanja so kar deževala na ubogeta Koruzo.

Toda ta jim ni mogel več odgovarjati; zamahnil je z roko in odšel nazaj v prodajalno.

Sedaj je vse tiščalo za njim. Vsak je hotel na kraj nesreče. Toda delali so račun brez Ovsenega Jože.

Ko ta vidi, da so županovi, moški in ženske, občinski tajnik, mesar, mrliški ogleda in še nekateri drugi trški vplivni može že v prodajalni, vstopi se med vrata in začne vpiti:

»Alo, domov, pravim, tu nimate nič opraviti. Otroci v šolo, možje na delo, babe pa posodo pomivat! Sem noter imamo dostop samo tisti, ki se razumemo na tatvino in rop, ali kakor pravi sodnija, iz vedenci.«

Nato porine Joža par vsiljivih fantičev s praža, zapre vrata in jih zaklene.

Med tem je začel v komptarju župan kot predstojnik občinske policije že s preiskavo.

Najprej si je dobro ogledal odprto blagajno, nato je pa začel izpraševati Koruzo o raznih okoliščinah tatvine.

»Kdaj si videl zadnjikrat denar v blagajni,« ga vpraša.

»Včeraj zvečer sem ga še preštel in ni nič manjkalo.«

»Koliko je pa bilo?«

»Dvaintrideset tisoč dvesto petinšestdeset kron; dvajset tisoč petinšestdeset v srebru, ostalo pa v bankovcih.«

Pri imenovanju takih vsot je vsem navzočim kar sepa zastala. Predno je pa mogel župan zopet do besede, se je že oglašil kramar Kopriva iz Beraške ulice, velik Koruzin nasprotnik, ki se je prihitotapil med »izvedence«:

»O ti skopuh ti! Tako bogastvo je imel! Kadar se je pa šlo za dohodarino, je bil pa največji siromak. Le počakaj! Še kazen boš moral plačati, ker si utajil tak denar. Čisto prav se ti godi; se ti vsaj lagati ni več treba, da nimaš nič razun trgovine in dolga na hiši. Prebrisan si pa, to se ti mora pustiti. Da te niso mogli pritisniti pri davkih, si skrival v blagajni tisočake, na

posestvu pa kazal dolg. Čudno, da se nisi domenil s tatovi, da bi ti bili denar pustili, dolg pa odnesli.»

Te pikre besede so Koruzo zadevale kakor udarci biča, da se je kar zvičaj na stolu, kamor se je bil popreje sesedel. Dasi ni bil priljubljen v Kurjih čevcah, se je vendar večini izmed navzočih »izvedencev in izvedenk« smilil, ko so ga videli tako pobitega.

Zato je ukazal župan škodoželjnemu Koprivi molčati, nato se pa obrne zopet h Koruzi in mu začne prav očetovsko prigovarjati:

»Vidiš, Koruzo, pametno pa le nisi storil, da si pri napovedi dohodkov toliko prikril. Ako se to zve, — in zvedelo se bo gotovo, — te res utegnejo kaznovati. Ako bi bil plačal dolg, mesto da si hranil denar, bi ti vsaj tistih tisočakov tatovi ne bili odnesli. Vidiš, to imaš od svoje lakomnosti in tiste neumnosti, v kateri si denar doma hranil, mesto da bi ga imel v hranilnici. Toda po toči zvoniti je prepozno. Sedaj se gre za to, da izsledimo tatove. Kdaj pa misliš, da bi se bila tatvina zgodila?«

»Najbrže nocoj po noči, ko sem bil v kleti,« je vzdihnil Koruzo v svojih mukah.

»Nisi li slišal nobenega ropotanja nad seboj?«

»Prav nobenega, kajti spal sem vso noč; zbudil sem se še-le zjutraj, ko so začeli moji ljudje padati v klet. Toliko je pa gotovo, da je bil tat po noči v komptarju. Prišel je prav lahko noter, ker niso bila vrata zaklenjena. Samo tega ne razumem, da se ni ujel v past, kakor sem se jaz. Gotovo je vedel zanjo, sicer bi se je ne bi mogel izogniti.«

»Dovolite, gospod župan, še meni par vprašanj,« se oglasi sedaj Ovseni Joža, pritrisne desnico na službeno čepico, in se obrne h Koruzi, ne da bi čakal županovega odgovora:

»Je li še kdo drugi razun tebe poznal to past?«

»Samo mehanik, ki jo je naredil. A prisegel mi je, da ne izda nikomur te skrivnosti.«

»Dobro,« pokima Joža važno z brado in nadaljuje zaslišanje kakor pravcat preiskovalni sodnik.

»Blagajno si danes našel zaprto?«

»Da, zaprto, kakor navadno.«

»Na nji ne vidim nobene poškodbe, torej ni tat vanjo vlomil, ampak jo je odprl s ključem.«

»Tako tudi jaz mislim.«

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

Kako sem bil ranjen...

Anton Potokar iz Račjega sela pri Trebnjem, ki je bil ranjen na italijanskem bojišču, opisuje svoje trpljenje tako-le:

Dragi starši! Sedaj, ko imam dosti časa, Vam moram popisati, kakor se mi je godilo — v bojni črti. 2. oktobra smo šli na fronto in smo bili 7 dni v ognju. Nato so nas odpoklicali, da se odpočijemo; čakali smo četrť ure za bojno črto, ter smo onim, ki so bili v ognju, nosili zvečer in ponoči menažo ter druge potrebščine. Vsak večer

sem bil v prvih vrstah trikrat; bilo ni brez nevarnosti, ker so venomer brenčale kroglice. Najbolj divje je streljala italijanska artiljerija 18. okt. Morali smo iti zopet v bojno vrsto, ker onih že ni bilo več; samo tuintam je še kdo ostal. Čudno, da polentar ni šel naprej. Pogled na ta prostor je bil divji. Od gozda ni bilo drugega, kakor štori. Ranjen sem bil, ko sem nesel menažo v strelski jarek. Z menoj je bil še neki drug tovariš. Ko sva se približala, so leteli šrapneli, da mi je kar sapo zapiralo. Moj tovariš je skoraj znorel. Ko sva oddala jed, sva šla v kritja. Toda, kaj pomaga, ker so bila vsa razbita. Izgrebla sva toliko prostora, da sva skrila glavo in život. Celo noč je divjal topovski ogenj. Puške sva imela pokonci postavljene, pa so jih šrapneli tako zbili, da je šel ves les proč. Proti jutru priletel šrapnel prav na najino kritje. Oba sva bila ranjena, jaz sem bil bolj nevarno. Ker sem veliko molil in Marijo klical na pomoč, me je ona varovala, da je šla smrt mimo mene. Šel sem k sanitejcem, da bi mi obvezali rane; pa čez nekoliko časa je padla granata uprav tam, kjer sem bil prej, in je vse razbila. Ko sem bil obvezan, so mi rekli, da ne bom mogel iti dalje; pa dobil sem palico, pa sem lezel naprej, seveda težko. Pozneje mi je eden pomagal, da sem prišel eno uro daleč. Tam sem ležal cel dan v baraki in bil še zmerom v veliki nevarnosti, kajti granate so padale tako blizu, da je kamenje neprestano rožljalo po strehi; a pomagati si nisem mogel prav nič. Bolelo in zeblo me je močno; vstati nisem mogel več. Še-le drugi dan so me prenesli na voz. Vozil sem se tri ure, preden sem prišel na obvezovališče, kjer so mi nogi očistili krvi in prevezali. Zvečer so nas pripeljali v Nabrežino; tam sem dobil posteljo. Mislim sem, da bom tam lahko brez skrbi; pa še tu ni bilo miru. Vsak dan je priplaval italijanski aeroplan ter je metal bombe, da se je vse treslo. Komaj sem čakal, da so me poslali naprej. 29. oktobra zvečer so nas prenesli na vlak; 30. oktobra sem bil že v Zagrebu. Tu sem ostal nekaj dni, potem pa zopet naprej na Ogrsko v Szekszard. Od tu sem Vam sporočil že večkrat, da bom kmalu odzdravel; o, pa ne bom še tako hitro. Leva noga je res že skoraj zdrava, ker je šla krogla skozi. V desni je pa krogla ostala; zadela me je gori v bedro, šla en čas po nogi in se ustavila pod kolenom. Pa tudi v stegno me je bil zadel en kamen, velik kot pol orcha; imel sem ga notri pet dni. Ranjen sem bil 21. oktobra, in sedaj 19. novembra sem šel k zdravniškemu pregledu, kjer so sklenili, da morajo izvršiti nad menoj operacijo. Iz desne noge so mi vzeli kroglo vun. To Vam povem: operirati se dati — je hudo, dokler človek ne zaspi. Potem seveda nisem nič čutil. Ko sem se zbudil, sem bil vesel, da še nikdar tako. Oči sem imel vse mokre, ker tekli so mi že zadnji trenutki. Bil sem že skoraj na onem svetu... Ko sem se zbudil so mi še noge povijali.

Tako sem Vam malo popisal svoje glavne doživljaje v vojaškem življenju. Srčno vse skupaj lepo pozdravim.

Kakor kremen...

Da se spozna značaj našega kranjskega Janeza, posnamemo nekatere podatke

iz pisma Jožefa Rus-a iz Doba (Št. Vid pri Zatičini). Bojeval se je ves čas proti Rusu, Še tam poleti je pisal staršem.

Dragi starši! Pozdravljam vse in na znanjam, da sem še živ v daljnem, hudem kraju... Bog ve, ljubi starši, če se bomo še katerikrat videli, ali nikoli. Upanje imam še vedno, da bom prišel domov, v svoj ljubi domači kraj. Ni ga dneva, da ne bi mislil na Vas. Res; tudi doma ni dosti prida, pa vendar vsak želi še enkrat mir in da bi se srečno povrnili k svojim. Odkar sem prišel tu sem, še nisem spal pód stroho. Znanih fantov tukaj ni več; so mi močno prešli... To Vas prosim, ljubi moj oče, da molite za nas in da se nas spomnite pri vsaki molitvi, ki se bojujemo za domovino in za Vas... Zelo hudo mi je, ko se domislím na svoje domače ljudi in na rojstni kraj, kjer smo živeli skupaj v zadovoljnosti in v miru. Ali ločiti se se moral od Vas. S težkim srcem sem Vam podal roko. Ko bi me več ne bilo, če bi izvedeli, da sem padel, prosim, prosite tudi druge sosede, da naj gredo k maši za menoj. In na božja pota pojdite, ker sem se zaobljubil, če pridem domov; ako ne, pa pojdite Vi namesto mene. Tisto pa tudi ni treba, da bi dali za eno sveto mašo, potem pa bi čisto pozabili name. Prosim, dajte vsako leto za ene dve sv. maši.

To sem Vam naročil, ker sedaj sem še živ. Bog ve, kako pride čez eno uro. V kratkem sem lahko na onem svetu. Tudi eno kapelico naredite, tam, kjer sem Vam naročil. Jaz sam se vsak dan priporočam Jezusu in Mariji, da bi me varovala in srečno pripeljala domov... Besed, ki si mi jih govorili ob slovesu, moj ljubi oče, nisem pozabil. Rekli ste: »Na Boga in na Ma... božjo ne smeš pozabiti!« — Pa tudi nisem in tudi ne bom.

Veselje nad polentarja iti...

V drugem pismu nadaljuje:

»Tisto veselje imam pa še, da bi šel nad polentarja. Bog ve, če bom uslišan. Naj vidi še Lah, kaj je kranjska kri.«

Kaj vse prenese naš vojak!

Ko opisuje vojaško življenje, pravi:

»Dosti fantov sem pustil na okrvavljeni zemlji; zadelo jih je sovražno orožje. Povem Vam, da sem napadel 62 krat, v ročnem boju sem bil pa 26 krat; a doslej sem imel srečo, da sem se povrnil živ in zdrav iz bojev... Naši fantje so pogumni, da bo pomnil svet, kaj premore kranjska kri, če bi nas tudi nazaj ne bilo. Res veliko krvi je steklo za domovino; ali ta kri ni tekla zastonj. Ako bi bili vsi taki kot Kranjci, bi že davno ne bilo nobenega Rusa v Galiciji...«

Nato je bil ranjen. V bolnišnici na Ogrskem je opisal

bajonetni boj.

»Naznanim Vam, ljubi starši, da sem Vam poslal fotografijo, da boste videli, kakšen je človek, ko pride iz ognja ven. To so muke, da Vam jih ne morem popisati. Malo vojakov je bilo toliko časa v boju, kakor jaz. Pa srečen sem bil še zadosti. Minilo je 14 mesecev, pa sem še živ in tudi zdrav bom kmalu zopet. V Boga in Marijo mora človek zaupati, pa se srečno izhaja. Tako so letele kroglice krog me-

ne, kakor toča, a me ni nobena zadela. Dušo sem izročil Bogu, Marijo sem klical na pomoč in klical: Fantje naprej! Pa smo rinili naprej, čeprav smo bili blatni, lačni in žejni. Zavpili smo »hura!« in udarili, pa je tekla kri, da smo prišli vsi krvavi nazaj. Ko sem bil nekoč v najhujšem spopadu, me je Rus udaril s puškinim kopitom; za plačilo sem ga tako dregnil, da se je takoj zgrudil. Nato skoči name ruski praporščak ter nameri sabljo, da bi me podrl. V tem hipu mu zabode poddesetnik ob moji strani bodalo v prsi, da me je kri obrizgnila. Potem se je nadaljeval ročni metež. Obkladalimo smo se s puškinimi kopiti in udrihali, kakor je kdo mogel. Ruse smo pognali v beg. Mrličev je bilo, kakor snopja za ženjicami. Jaz sem srečno prišel ven tudi iz tega ognja...

To sem omenil samo povrhu; več bom povedal, ko bom prišel domov...

Oče-vojak — svojim otrokom.

Ivan Kamin iz Dolenje vasi pri Čatezu piše svojim domačim sledeče pismo:

Ljubi moji!

Vem, da Vas skrbi, kako je z menoj; zato Vam pošlem nekoliko vrstic. Do danes sem še zdrav, hvala Bogu, zanaprej ve le eden, namreč Bog, kaj še vse pride. Preden kaj več, Vas vse pozdravim po najsvetejših srcih ter zopet prosim, molite zaupno in veliko, ker sila je velika. Pojdite kaj na Zaplaz zahvalit se v mojem imenu Mariji, da me tako milostno varuje. Prosite jo, da me še nadalje varuje, ker več mojih najdražjih prijateljev je že padlo. Jaz hočem biti Mariji hvaležen in jo častiti vse žive dni in tudi Tebe, ljuba žena, in Vas, mili moji otroci prosim, častite Marijo in jo prosite v vseh slučajih zaupno. Lil je dež in sovražnik je streljal noč in dan na nas; prosil sem Marijo, naj me zagrne s svojim plaščem, in angela variha, naj me brani s svojimi peruti. Hvala Bogu! Ostal sem zdrav. Sicer ne vem, kaj me še čaka, vendar upam, da me moja Mati ne bo zapustila. Prenašati hočem vse voljno za pokoro in Bogu v čast. Prejemajte svete zakramente ter sveto obhajilo tudi zame. Srce mi nepopisno hrepeni, da bi bil zopet tako srečen, in da bi se mogel udeležiti svete večerje, pri kateri se Kristus uživa. Ali meni je sedaj nemogoče, Vam je pa lahko. Torej nikar ne zamudite nobene priložnosti! Ljubi moji otroci! Prosim Vas, bodite pridni; varujte se greha. Poglejte, koliko pokoro nalaga božja Previdnost zaradi greha narodom že na tem svetu. Ako boste živeli po veri, boste ljubi Bogu in po smrti brez strahu stopili v večnost ter prejeli zasluženo plačilo. Potem pa ne bo več žalosti, ne solza in ne bolečin, ker prejšnje je minilo; tako beremo v sv. pismu. Pozdravim Tebe, moja žena, srčno, tako tudi ljube moje otroke, očeta, vse prijatelje in znance moje. Izročim Vas vse v varstvo presvetega Srca Jezusovega ter Vam zakličem: Jezus in Marija naj bosta Vaša tovariša v celem življenju in ob smrti. Amen! Ves Vaš Ivan.

Vse napore premagajo...

Ivan Dernulc, vojak iz Strug pri Dobrepoljah, ki služi pri kavaleriji, piše s se vernega bojišča:

Draga sestra! Sporočam, da sem še zdrav, hvala Bogu. Upam, da ste tudi Vi doma. Kako se še kaj imate? Zelo me skrbi, ker že dolgo ne dobim nič sporočil od doma. Tukaj vlada med civilnim prebivalstvom splošna beda. Med vojaštvom pa največ težav povzroča zimski mraz, ki je zadnji čas sila hudo pritisnil. Sedaj sem za par dni pri konjih v vasi, kjer so nastanjeni. Konji so skoro na prostem, ker ni hlevov tako kot pri nas na Kranjskem; prebivalstvo je namreč bedno. Grozote vojske Vam ne morem popisati, ne dovedati, da bi me razumeli. Teža ne more umeti drug kot tisti, ki je navzoč in ki mora prenašati težave in križe sedanje vojske: mraz, lakota, pomanjkanje spanja, smrt pred očmi, umirajoče ljudi... Kaj bi našteval! Vse najhujše, kar sploh more človek prenesti. Vsak, ki ne bo osebno občutil teh grozot vojne, mora biti Bogu hvaležen. Upam pa, da bo Bog še dal lepših časov, če me ne bo poprej poklical k sebi. Sicer se ne bojim smrti, smrti za domovino; zlasti v zavesti sedanjega trpljenja ne. Ako si kateri vojakov sezuje čevlje (kar je seveda prepovedano), se ne more obuati, ko vstane, ker so zmrzli. Bos seveda ne more stati v snegu, ker ga zebe; pa vzame čevlje v roko in dirja z njimi po snegu, ker si ne ve drugače pomagati.

Zopet drugemu se primrznejo čevlji na noge, in zjutraj ne more hoditi, ker so tudi noge zmrzle. Ne kaže drugega kot v bolnišnico. Vojsko je preстал revež, pa tudi noge izgubil za celo življenje.

Take in enake reči se neprestano dogajajo, tako da so se mi že skoro nekoliko udomačile. Čez par dni grem zopet v strelske jarke, ako se med tem kaj posebnega ne zgodi.

Srčno pozdravlja vse skupaj
brat Ivan.

Železna volja vse premore.

Iz pisma infanterista Antona Alič-a (doma v Pevnu — Stara Loka):

Ljuba mati! Najprej Vas vse prav srčno pozdravim in se Vam prav lepo zahvalim za karto in »Domoljuba«. Naj Vam nekoliko opišem, kakšno je življenje v teh hribih. Mraz je tukaj že sedaj (19. nov.) tak, kakor doma v najhujši zimi; včasih tako viharo mede, da se prav nič ne vidi in da kar sapo zapira. Pa, hvala Bogu, obleko imamo dobro in tudi močne čevlje, da nam mraz prav nič ne škoduje. Mislim, da to zimo že prestanem, čeprav bo dolga in huda. Zdaj smo par dni že v novi baraki, ki je prav gorka in lepa; je kakor v hiši, ker kurimo noč in dan. Veliko dela in trpljenja je bilo treba, preden je bilo vse narejeno. Delali smo dannadan in dostikrat tudi ponoči; les in vse, kar je bilo treba, smo nosili po več ur daleč in v vsakem vremenu. A železna volja vse premore. Prej je bilo seveda slabo, ko je bilo vse iz kamenja in mrzlo. V mirnem času ni bilo tukaj živega bitja; kvečemu kaka divja koza se je tu sem izgubila. Zdaj so pa nastale prave vasi in ceste. Ne da se povedati, koliko truda in dela je bilo, preden so bila narejena vsa pota po takem skalovju, kakršno je tukaj. Zdaj je vse premagano: vsekrižem se vrste pota in prave ceste. Kjer je poprej komaj plezala in skakala

divja koza, hodi sedaj na stotine konj, na tisoče ljudi. V vojski je res vse mogoče...

Jesti imamo dosti. Vsak dan dobim kos komisa, malo sira ali špeha in salamov; vrhutega nam dajo tudi sladkorja, čaja, kave in en »frakelj« ruma za čaj; pa včasih tudi kaj drugega za priboljšek. S tem smo prav zadovoljni, če bo le zmerom tako.

Pred Lahom imamo še dosti mir; se jo naveličal, ker je vedno tako slabo opravil. Zdaj ni več onega groznega žvižga in tuljenja po zraku. Drugih novic pa tukaj ni; čakamo jih le od doma. Najtežje čakamo trenutka, ko se bo sklenil ljubi mir, ko se bomo zdravi in veseli vrnili domov kot zmagovalci...

Slava Junakom!

Naš sotrudnik, ki jo zna tako lepo v verzih zakrožiti, nam je poslal zopet lepo pesmico v proslavo našim fantom in možem na bojišču. Zraven pa piše:

Celovec, 23. XII. 1915.

Slavno uredništvo »Domoljuba«!

Prosim, da bi dali to pesmico v »Domoljub«.

Naši »Janezi« se mi tako dopadejo, kakor se morejo dopasti le tovarišu, ki je kedaj bival med njimi. Jaz sem bival med njimi v fronti pet mesecev in dobro poznam, kakšnega značaja je naš Janez. Zvestoba in hrabrost mu je nad vse. Ni zaman naše zaupanje nanj, ker je res hraber branitelj domovine in dela čast naši lepi Sloveniji.

Torej ta pesmica bodi našim Janezom posvečena!

Naši Janezi.

Trdnejši ko skala
so Janezi naši:
ne ogenj, ne zima
junakov ne straši.

Udrihajo Laha
po »kranjsko« junaško,
da spet se vrniti
bo moral na Laško —

z odprtimi ustmi,
s pobešenim nosom
in s praznimi žepi,
s počrtanim »posom«.

Naj grize, naj bije,
dokler ne omaga:
Avstrijskih junakov
nikdar ne premağa.

Prej sivo gorovje
bo ravno ob Soči,
kot Lah bo zavladal
v Gorici cvetoči.

Ne Trsta ne južnih
Tirol mu ne dajo;
ker Janezi trde
pesti še imajo.

Trdnejši ko skala
so Janezi naši.
Udani vladarju,
domovju mejaši.

Jožef Mohor iz Dan pri Ribnici,
invalid brez desnice.

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Že enkrat smo opozorili, da preti naši svinjereji velika nevarnost zaradi visokih cen. Gospodarji so poprodali težje živali, ki bi bile še najboljše za pleme. Tudi s sedanjimi zvišanimi cenami se hočejo naglo zavarovati in vse lepše živali prodati. Ko bi bil izvoz dovoljen, bi se naša svinjereja še bolj oškodovala. Nasledki tega napačnega gospodarstva se zdaj že povsod kažejo. Druga leta je vsak prav lahko in poceni dobil male prešičke, če jih je le hotel. Danes mladičev povsod primanjkuje. Za malega pujsa plačujejo 50 do 60 K, da pride 1 kg žive teže gotovo čez 6 K. To je pa šele začetek. Spomladi bo veliko hujše. Če si ne bomo začasa pomagali, bo naše gospodarstvo za milijone oškodovano, saj naš kmetič se vedno največ za prešiče dobi. Če pa mladičev ne bo, ne bomo imeli kaj rediti. Prav v tem času silijo gospodinje z mladimi, neizpitanimi svinjicami naprej, ki bi bile še najboljše za pleme. Kar vas je pametnih gospodarjev, pokupite nekaj takih živali za pleme. Res bo morebiti draga 300 do 400 K, toda spomladi, ko bodo mladiči dragi, lahko za same pujske dobiš 400 K, ko ti svinjica še ostane. Cene za enkrat ne bodo šle poseben nazaj, če bi tudi veliko živali z Balkana pripeljali. Res je nekaj sitnosti, ko svinja skoti. Včasih tudi ne gre vse po sreči. Toda za enkrat še zmiraj največ nese reja plemenih prešičev. Prav občutno je tudi pomanjkanje mrjascev. Po dve uri daleč ni nobenega, ko bi ga morali imeti v vsaki drugi vasi. Če pelješ tudi malo dlje, se ti bo malo poznalo, mladiče boš pa le imel doma.

Avstrijske živinorejce je nekoliko vznemirila vest, da so kupili za našo državo na Bolgarskem 30.000 volov po 1 K 80 h 1 kg žive teže. Ti voli bi imeli okoli deset milijonov kilogramov mesa. Množina je precej znatna. Skoro gotovo bodo za temi še drugi prišli, ko se je enkrat trg odprl. Tudi Romunija bo najbrž opustila svojo kislno voljo in odprla vrata zlatemu telu. 50.000 vagonov žita je že prodala. Zdaj pride še živina na vrsto. Na dunajskem trgu so vsled tega cene govedi nekoliko padle. Povsem soditi, se pa cene ne bodo še bolj znižale. Kaj pa je 30.000 volov za celo Avstrijo, ki ima čez 50 milijonov prebivalcev? Na pet ljudi v cesarstvu pride le 1 kg tega mesa, ako bi vsem enako delili. Pozabili tudi ne smemo, da so dunajske cene veliko višje kakor naše. Tam so plačevali že 3 K 40 h za 1 kg žive teže.

Prav težko je zdaj krmila dobiti. Na Nemškem so poizkušali konjem proso krmiti. Z uspehom so prav zadovoljni. Za 100 kg prosa plačajo 47 mark, to je čez 60 K. Turščica za krmno se prodaja na Dunaju 80 do 90 K za 1 q. Mernik velja po tem računu čez 20 K. Prav nizke žitne cene imajo na Poljskem. V Varšavi so sledeče najvišje cene: 100 kg rži 15 mark, pšenice 19 mark, ržene moke 32 mark, pšenične moke 36 mark.

Naravnost grozno je gospodarstvo v Romuniji. Tam se mora žito za domačo rabo prodajati za določene najvišje cene: pšenica (100 kg) za 19 lei (1 lei je 95 v.) sta-

ra turšica 14, nova 12, oves 15, ječmen 16. Izvozne cene pa znašajo za pšenico 35, za turščico 35, za oves 35, za rž in ječmen tudi 35, fižol 50, proso 40. Zraven kupnine mora vsak kupec še carino plačati, ki znaša za 100 kg pšenice 6, za turščico 4, in še posebej od vagona pristojbine 10 lei. Pšenica torej stane na romunski meji 51 lei. Ko bi vsi kmetje enako prodajali, bi rekli: »Naj le delajo, kar hočejo, saj imajo svojo pamet.« Toda vlada dovoli izvažati po tej visoki ceni le svojim ljubljencem in nekaterim veleposestnikom, ki dobe na ta način še enkrat toliko za svoje žito, kakor navadni kmet, ki mora le doma prodati. Naši žitoprometni zavodi bodo pač vzeli žito, ki je bilo že popred kupljeno, ker to ni zadeto od nove postave, ostalo žito pa naj bi čakalo, da se Romuni premislijo. Za potrebo bomo žito lahko tudi v Bolgariji in Turčiji dobili.

Na Dunaju so mislili, da bodo po novi določiti najvišjih cen za mast prav lahko dobili zabelo iz Ogrske. Zdaj je ogrsko trgovsko ministrstvo določilo, da se mora za vsak izvoz masti dobiti posebno dovoljenje. — Prešiči so šli v ceni zelo nazaj. Kakor se kaže, se je padanje hitro ustavilo. Kdor nima še zadosti masti, naj si jo naglo dobi, ker letos gotovo ne bo preveč debelih prešičev.

Od avgusta do konca januarja 1916 je kupila Nemčija v Galiciji 6000 vagonov petroleja

• • •

Cene za petrolej. Dne 22. decembra je izšla ministrska odredba, ki omejuje promet z mineralnim oljem. Vsakega 1. in 15. v mesecu je treba naznaniti zaloge surovega olja, mineralnega olja, vseh vrst bencol. Ti predmeti so tedaj pod zaporo. Izšla je tudi naredba, ki določa ceno petroleja. Petroleju za razsvetljavo je določena cena 36 K za 100 kg čiste teže, postaja Drohobič — brez sode; užitinski davek je všteti. Politične oblasti imajo določiti cene za nadrobno prodajo.

Odredba glede klanja telet polajšana. Dunajski uradni list obvešča, da je odpravljena omejitev glede klanja telet. Dovoljeno jih je klati od dobe, ko dozore za klanje, do šestih mesecev.

Pravijo, da bo... Po več kot enomesečnih pogajanjih med nemško, avstrijsko in ogrsko žitno centralo na eni in romunsko komisijo za prodajo žita na drugi strani se je te dni sklenila pogodba za nakup romunskega žita. Za sedaj ostane pri nakupu 50.000 vagonov različnih žitnih vrst in fižola. Ko se bo ta kupčija ugodno končala, se bo začelo s pripravami za nakup še nadaljnjih 50.000 vagonov. Istočasno z novim nakupom žita se je zagibal tudi izvoz in odpošiljanje vseh že poprej nakupljenih množin žita in fižola. Nakupljeno blago se bo prevažalo deloma po železnici, deloma po Donavi. Storjeni so vsi koraki, da se cela zadeva kolikor mogoče naglo in gladko reši. Kupci bodo poslali v Romunijo zadostno število železniških voz.

Nove odredbe o izdelavi in prodaji kruha in peciva. Uradna »Wiener Zeitung« objavlja ministrsko odredbo, ki vsebuje splošno prepoved za obrtno izdelovanje in prodajanje malega peciva vseh vrst. Pše-

nična in ržena moka se sploh ne smeta več uporabljati za proizvodnjo slaščic — ne v slaščičarnah, pekarnah, ne v gostilnah in točilnicah. Izdelovanje slaščic z uporabo nadomestilne moke se dovoli le dva dni v tednu. Obrtno izdelovanje slaščic iz surovega masla in vzhajanege testa se splošno prepove. Naredba, ki je stopila v veljavo dne 23. decembra, prepoveduje končno pekomo in slaščičarjem od tretjih oseb napravljeni testo sprejemati za peko.

Nova ureditev uporabe moke in kruha. Ljubi poročajo, da namerava vlada izdati še nadaljnje odredbe glede uporabe kruha in moke. Pred vsem se je vlada odločila, da izda nove odredbe glede mletja žita, po kateri se bo moralo žito bolje zmleti kakor dosedaj. Dočim se je moralo dosedaj zmleti 78%, se bo moralo odslej iz pšenice izmleti 82%. Od tega bi odpalo na krušno moko 64%, na moko za peko 15%, 3% se računa razprašene moke in 18% otrobov. Nadaljna odredba je uredila uporabo kruha in moke na deželi. Namerava se namreč dosedanja mera 400 g za osebo na dan zmanjšati na 300 g. Istočasno se bodo poljedelci pozvali, da oddajo vse odvečne zaloge, izvzemši semensko žito. Za mestno prebivalstvo se dosedaj določena množina ne namerava znižati. Izdali se bodo tudi novi predpisi za peko kruha. Pri napravi kruha se bode smelo rabiti samo 80% moke in 20% raznih dodatkov. Kot dodatki pridejo v prvi vrsti v poštev krompir in koruza, toda koruza predvsem v južnih deželah, koder so ljudje na uživanje koruze tudi v mirnem času bolj navajeni. Važno bo tudi to, da se bodo v bližnjem času krušne izkaznice tako izpremenile, da se bosta dve tretjini izkaznic glasili na kruh in le ena na moko. V bodoče se bo na tiste odrezke, ki se glasijo na kruh, dobil edino kruh, na ostale pa le moka. Vse te nove odredbe stremijo za tem, da se prepreči načrt naših sovražnikov, ki nas hočejo izstradati ter v tem zmislu hudo pritiskajo na nepristranske države. To je tudi vzrok, zakaj se naše upanje, da bi po zmagah na Balkanu dobili v naše kraje dovolj žita in krmil, dosedaj žal ni v toliki meri izpolnilo. Radi tega moramo s svojimi žitnimi zalogami skrajno varčevati in uporabo kruha in moke tako uravnati, kakor da bi ne imeli nič upati na zunanje dovažanje žita.

Neobdelana zemljišča. Dne 21. oktobra je izšla ministrska odredba, ki določa, da se cesarska odredba z dne 10. oktobra 1914, po kateri se morajo neobdelana zemljišča do določenega roka gotovo obdelati, podaljša za leto 1916. Cesarska naredba določa, da mora občina ali žetvena komisija opozoriti posestnike, da morajo vsa zemljo, ki je določena za njive, vsaj do 15. aprila pripraviti za posetev ali pa če jim radi nastalih razmer (pomanjkanje delavskih moči, živine itd.) to ni mogoče, pri politični oblasti zaprositi za podaljšanje tega roka. Ako se določeni rok ne drži, ima občina, oziroma žetvena komisija pravico dotično neobdelano zemljo oddati kaki tretji osebi, da jo obdela. Ta tretja oseba sme dotično zemljo do 15. oktobra nemočno uporabljati. Pridelek je popolna lastnina tistega, ki je zemljo obdelal.

Nakup bakrenih predmetov. Uradno se objavlja, da je patrijotična vojna nabiralnica kovin pripravljena kupiti bakrene predmete vsake vrste (zlasti tudi cerkvene pavke, bakrene kupole, bakrene strehe), da pa zamore plačevati za kilogram čistega bakra le rekvizijsko ceno 2 K 35 vin., oziroma 2 K 55 vin. Prodajalci naj svoje pismene ponudbe z natančno označbo predmeta po številu in teži naslovijo naravnost na c. kr. vojno ministrstvo odd. 7. patrijotična vojna nabiralnica kovin, in naj predmete pošljejo naravnost na skladišče patrijotične nabiralnice kovin na Dunaju V., Margaretengürtel 3. Tam se bo dognala teža čistega bakra in potem se bo na to odpadla cena nakazala od patrijotične vojne nabiralnice kovin.

Najvišje cene pitanih prešičev. Dodatno k zadnjemu razglasu z dne 17. oktobra 1915, št. 27.582, zaukazuje deželna vlada v sporazumu s c. in kr. 5. armadnim etapnim poveljstvom z veljavnostjo za celo deželo kranjsko, da se pri trgovanju s pitanimi prešiči s težo več nego 150 kg, ne sme prekoračiti cene 3 K 70 v za 1 kilogram žive teže. — Ta odredba dobi moč z 22. decembrom 1915. — Ostala določila zadnjega uradnega razglasa 17. oktobra 1915, št. 27.582, ostanejo še nadalje neizpremenjena.

Za naše gospodinje.

Kava obdrži svoj duh, ako ji dodaš pri praženju malo posušenega črnega kruha, ki pije kavin duh in ga da pri kuhanju iz sebe. Kruh se zmleje s kavo in da kava tudi več moči. Tudi sladkor brani izhlapevanje duha, če z njim malo potrosiš kavo, preden je žgana; sladkor prevleče kavo kakor s smolo in zadrži zrak. Vroco kavo razprosti po čistem popirju, in ko se je shladila, jo spravi v pločevinasto ali porcelanasto posodo in imej dobro zaprto.

Dobra kava. Na kmetih imajo večino dobro mleko, a kava je vendar slaba, ako je gospodinja zasula pred par meseci pol čebra zmlete mešanice prave kave, tri-krajcarske cikoriije in ječmena, ali, kar je že zraven. Da, naj bo cikoriija, ječmen ali prava kava, vse to je dobro, če je vsako zase, dobro zaprto in se zmleje šele, kadar krop vre. Cikoriijo deni najprej in malo, potem ječmen, in ko se je ječmen pokuhal, deni kavo, toliko da prevre, jo odstavi in nalij.

Kužavo si prihraniš če nasuješ na žerjavico malo pepela, ki se iznova razžari in dolgo drži toploto. Premogov prah zmoeči, da bo gosta kaša, potem gori kot žlindra in drži dolgo gorkoto; treba ga je pa naložiti v gorko peč, na žerjavico, sicer se ne užge.

Železo obvaruješ rje. Raztopi toliko terpentina, kolikor voska, namoči krpo v tem in namaži železo.

Rjasto železo očediš. Zmešaj 15 g cinovega pepela z 2 g prepariranega jelcnovega roga in zalij s 30 g špirita. Rjo namoči in operi z raztopino solne kisline in pusti pol ure. Nato namaži dobro z oljem in čakaj 2 dni, da izje olje rjo, potem jo izdrgni s pripravljenim mazilom.

Ne puščajte kokoši premrazovati! Kokoš, ki je prezebovala vso zimo, začne bolj kasno nesti in če podložiš njena jajca, se bodo izvalila zanikrna piščeta. Tudi petelin, ki je prezebal čez zimo, ni kaj prida. Toplo vreme vpliva jako dobro na kokoši; vsakdo ve, da je v hudi zimi manj jajec, kakor v mili. V prav mrzlih dneh ne bi smela žival iz toplega kurnika; mora pa imeti dovolj prostora, da se razleti, da se okoplje, da brska po svoji kurji navadi. In za vse to se skrbi po naših krajih vse premalo; vsak se boji stroškov, vsak misli, da morajo kure nesti, ne da bi to stalo kaj dela ali denarja. V časih, ko je stala kokoš par grošev in jajce par vinarjev, niso bili ti nazori tako škodljivi gospodarstvu, kakor zdaj, ko stane zanikrna kokoš 4 K, lepa pa 7 do 8 K in še več, jajca pa 24 vin. Vsaka gospodinja bi se torej morala prebuditi in potruditi, da streže dragoceni živali.

Varčevanje z mastjo. Par kil masti ali slanine je zdaj že cel zaklad. V mestih je pravo beračenje za kilo slanine, in v nekaterih krajih uvajajo že tudi karte za mast. Gospodinja na kmetijah so bolj preskrbljene; njim pa narekuje domovinska dolžnost, da ne tratijo s tem, česar tako primanjkuje drugim. Gospodinja naj po možnosti uredi kosila in večerje tako, da ne bo dajala dveh zabeljenih jedi nakrat, pa tudi ne mesne jedi, zraven pa še jed, ki potrebuje dosti masti. Na primer: Poleg krompirjeve ali druge juhe daš lahko nezabeljene žgance, riž, kašo in podobne jedi. Z mlekom politih žgancev ni treba beliti; poleg mlečnega močnika bi se morda izhajalo z nezabeljenim krompirjem. Mesa ni treba pražiti na masti; za kislno juho in obaro zadostuje, da se skuha ali spari na svojem soku, poštopa z moko in zalije; ali pa se kar zalije in skuha in prežge moka in zgosti s tem juha. Kjer imajo, recimo, makarone z mesom, ni potreba poleg tega še druge jedi. Namesto mastnih obar se naredi lahko gorčičina, dišavina in paradizjeva, sadjeva, brez vse masti. Skrbno porabi vsak kosec masti od pečenega mesa (stolščec). Pri zelenjadnih jedeh se prihrani kaj masti, če kuhaš zelenjad, jo podmeteš ali poštopaš z moko in denes šele malo pred kosilom nekoliko masti na vrh, ki se porazdeli po jedi. Za podmet jemlji vselej mrzlo vodo, če je mogoče mleko. Ako cvreš, glej predvsem, da je mast prav razbeljena, kar hitro zapre luknjice in brani, da ne posrka meso ali pecivo preveč masti. Na Tirolskem pečejo in kuhajo na lanenem olju. Da ne postane olje žaltovo, ga izzemajo večkrat po malem, ali ga prevro. V loncu ga pristavijo, da zavre počasi, pušče ga vreti en četrt ure in vržejo vanj skorje kruha ali kos krompirja, čebule. Tudi za beljenje ga je treba vedno razbeliti. Uporabno je za zabelo tudi makovo, repino in gorčično olje. V sili je vse dobro, samo da ne škoduje zdravju.

Dopisi.

Vipava. — Iz seje izobraževalnega društva. Vse dosedanje vloge v Čebelici se izplačujejo, začeniši z novim letom do konca marca t. l. »Čebelica«

pa iste takoj na novo sprejema. Vodi jo g. organist vsako nedeljo od 1. do 2. ure popoldne. Vse vlagatelje na to opozarjamo! Starše, šolsko vodstvo pa naprošamo, da mladini priporoče »Čebelico«, v katero naj redno vlagajo; vinar pri vinarju kronca, šparej, moj Janezek — dobro bo zate, Polonca! Hranimo vsi bolj kot doslej, zlasti šolska mladina! — Časopisi se tudi tekoče leto naroče. — Knjižnica je začasno zaprta. Kdor ima še kako knjigo izposojeno, naj jo hrani do tedaj, ko se bo naznanilo. — Redni občni zbor se vrši na praznik sv. Treh Kraljev, po popoldanski službi božji. Kolikor je naših prijateljev, ki jim je mar krščansko družabna misel, še doma, prosimo, da se udeleže. Isti dan tudi naj vsi prinesejo članarino; druge črtamo iz knjige članov. — Člani Orla in Bogomile se smatrajo pravomočnim članom, zato so tudi povabljeni. — Kdor hoče ponoviti ali na novo naročiti »Domoljuba«, naj pride z denarjem v trgovino Silvester (podružnica), nakar se mu naroči. Predsednik.

Iz Smlednika. V nedeljo 19. decembra smo se prvič, kar je vojska, zbrali v društveni dvorani k lepi prireditvi. Katoliško slov. izobraž. društvo »Kvišku« je priredilo ganljivo igro: »Nežika z Bleda«. Vsebina te igre vpliva blažilno na srce; pri nas so se pa igralke še posebno potrudile, da se je igralo res čustveno, kar dovršeno lepo. Imeli smo lep užitek, sirote v boju padlih očetov naše fare pa precejšnjo vsoto; igra se je namreč zanje priredila. Naša najiskrenejša zahvala prirediteljem z ozirom na blag namen in požrtvovalno delo. Vsa čast pa tudi igralkam. Upamo, da se še kaj vidimo. Srečno novo leto vsem prijateljem »Domoljuba«.

Bohinjska Bistrica. Krajevni pomožni odbor je od svoje precejšnje glavnice prav umestno določil 300 K za potrebno obleko revnih šolskih otrok. V ta namen je neimenuvan tukajšnji dobrotnik dodal še 100 K, tako da se bo s tem že nekaj otrok obleklo. — Domača posojilnica je za živila občine založila 50.000 K. — Iz naše župnije je doslej — kolikor znano, umrlo 12 vojakov. Veliko jih je pa prešlo svojo kri na raznih bojiščih izmed onih vojakov, ki so bivali pri nas. Upamo, da so bili dobro pripravljene, saj so tako radi hodili v cerkev, poslušali božjo besedo ter prejemali sv. zakramente. — V naši prostorni cerkvi so na primernem kraju postavljene prekrasne zastave s podobo presv. Srca Jezusovega in Marijinega: cesarska, ogrska, hrvaška in slovenska. Okrašene so vedno s svežimi šopki.

Padlim junakom.

Silvin Sardenko.

I.

Padli ste — in niste padli.
Padli ste za očetnjo,
Počeščeni z bojno slavo.
Jasno vstali ste pred nami
Kot junaki sami.

II.

Mrtvi ste — in niste mrtvi.
Mrtvi v hladni zemlji spite,
V gorkih srcih pa živite,
Oživeli ste pred nami
Kot mučenci sami.

III.

Daleč ste in vendar blizu.
Daleč ste po svojem prahu,
Ali z duhom v tajnem strahu,
Bližate se rodni koči,
Kakor vzdihli vroči.

IV.

Ne — vaš grob ne bo pozabljen.
Če ne bo ga našla roka,
Najde duša ga globoka,
S cvetjem prošnje vam iskrene,
Slavni grob odene.

Vojaki voščijo.

Dunaj. — Srečno novo leto želimo vsem cenjenim bralcem »Domoljuba«, vsem bratom Orlom, Gorenjcem in Gorenjkam: Predmojster Jernej Aleš, Anton Banko, Ivan Roblek (Gorenjci), Franc Dragman (Dolenjsko) — vsi trdnjovski topničarji, sedaj na Dunaju.

Pulj. — Vsem cenjenim čitateljem in čitateljicam »Domoljuba« želimo srečno novo leto slovenski vojaki ob sinji Adrijii: Vilhar, Jožef Novak, Jože Lokar, Dominik Slavec, Fr. Celin, Vinko Golmajer, Andrej Topničarji Ivan Vreček, Al. Gabršek, Iv. Komac, Avgust Volk, Matevž Silar, Dragotin Makarol, Fr. Makarol, Fr. Zvonar, Kr. Bric, Anton Črgol. Predstrelci Jos. Plesničar, Iv. Čehovin, Rud. Brešan, Al. Ščuka. Desetniki: Iv. Ovsec, Ivan Zohar, Marko Šetinc, Iv. Hribernik, Avg. Bensa, Feliks Berginc.

Ital. bojišče, oddelek težkih havbic: Srčne pozdrave pošljamo bralcem in bralkam »Domoljuba« ter voščimo srečno leto 1916. — z visokih vrhov italijanskega bojišča topničarji: Ivan Kokalj, Karel Anzelin, Ivan Jug, Anton Glavina, Fr. Bezgovšek.

Koroška meja. Slovenski fantje (na koroški meji) voščimo veselo, zdravo, srečno leto 1916: Fr. Vončina iz Sp. Idrije, Roman Rutar iz Tolmina, Josip Skvarča z Vrhniko, Jakob Kočovšek iz Rovt, Ivan Praček iz Dolgih Poljan, Janez Šemenič iz St. Vida nad Vipavo, Rudolf Jereb, Vinko Demšar in Janez Ovsenek iz Žirov. — Anton Stopar, bivši poverjenik Vzaj. zav.

Ital. bojišče. Srečno novo leto želimo spodaj podpisani dolenjski fantje in možje vsem bralcem in naročnikom »Domoljuba«. Istotako tudi naznanjamo vsem domačim in znancem, da smo še vsi zdravi, kar tudi njim želimo. Navdaja nas samo ena želja in misel, da čimpreje uničimo verolomnega in ničvrednega polen-

ra turščica 14, nova 12, oves 15, ječmen 16. movino.

Našemu prijatelju »Domoljubu« pa želimo veliko novih naročnikov ter da bi nas v prihodnjem letu še bolj pogostoma obiskaval, kot letos. Tukaj v strelskih jarkih je vsekdar dobro sprejet, posebno sedaj v dolgih zimskih večerih. Na zdar!

Kastelic Anton, Selo pri Šumbregu; Kaferle Josip, Selo pri Mirni; Sladič Alojzij, Mirna; Kerin Franc, Verhulje pri Krškem; Papež Jožef, Trzišče pri Mokronogu, vsi pešči domobr. pešpolka št. ...

Veselejše in srečnejše novo leto voščimo vsem cenjenim čitateljem »Domoljuba«, kot je bilo preteklo. — Da bi nas Bog obiskal z ljubim in dolgoletnim mirom!

Iskrene pozdrave pošljamo: Hrovat, Šmajdek, Bavec, Požar, Kotnik, Prelesnik, Košiček.

Ital. bojišče, 25. 12. 1915.

Dragi »Domoljub«!

Vsem Tvojim čitateljem voščimo zdravo in veselo novo leto ter želimo, da bi nam vsem novo leto prineslo, kar nam staro ni moglo, namreč: zlati mir. Bog daj, da se snidemo v novem letu zdravi, veseli, srečni in zadovoljni med svojimi domačimi: starši, brati, sestrami, ženami in otroki, ki nas željno pričakujejo v svojo sredo. Želimo v novem letu vsem čitateljem »Domoljuba« obilo sreče, denarja polne vreče, življenje brez nadlog naj da Vam ljubi Bog! Božične praznike obhajamo še precej dobro. Napravili smo si lepo božično drevo, prav kakor doma. Zvečer je imel g. poročnik Notar, poveljnik stotnije, lep nagovor, nam voščil za praznike, pohvalil stotnijo in njeno hrabro moštvo ter obenem pripel desetniku Francu Taškar srebrno hrabrostno kolajno 2. razreda, ki je že druga svetinja, ki diči prsa hrabrega junaka. Desetnik Franc Taškar je hraber vojak, zgled vsem drugim v vojaškem, pa tudi v verskem življenju. Doma je ta vrli odlikovanec iz Sevnice ob Savi. Nato je g. narednik Cokan čestital v imenu cele stotnije odlikovancev in se zahvalil računskemu podčastniku Kokotu, ki tako lepo skrbi za nas vojake, kakor mati za svoje otroke. Res, vsa čast mu! Ob sklepu se je vršila predstava čarobnih umetnij. Kot umetnik je nastopil urar Iles, sedaj stotnjiški trobentač, in nas tako zabaval, da smo se kar od srca smejali in se čudili. Tudi godbo na harmoniko smo imeli ter peli lepe narodne pesmi. Posebno so nas razveselila božična darila, ki so nam jih namreč poslali iz ljubljanske in kamniške okolice pridni učenci in učenke. Prisrčna jim hvala. Vsem čitateljem »Domoljuba« pošljamo pozdrave: četovodja Matija Vorina, poddesetnik Jožef Lah, Kajnih Jakob, Sagej Matija, doma od Ljutomera na Štajerskem, Taškar Franc, desetnik, Kokot, rač. podčastnik, Kuder Anton, korporal.

Voščilo za novo leto so poslali vsem naročnikom še sledeči naši prijatelji, ki branijo Avstrijo na bojišču: Prostovoljci: Lindič Anton, Metelko Albin, Keglovič

Alojzij, Granda Viktor, desetnik Volarič Franc, poddesetnik Sodnik Martin. — Dalje dolenjski krščanski vojaki: Kotar Fr., Kržnik Alojzij, Kosler Janez, Kravcar Fr. — Z enakim voščilom so se oglasili: Debevc Martin iz Trebelnega na Dol., Eršte Alojzij iz Mirne Peči, Janez Suštar, Šmartno nad Ljubljano.

Tedenska pratika.

Sobota, 1. januar: Novo leto. Obrezovanje Gospodovo. Sv. Odilo, opat, († 1049). — Sv. Fulgencij, škof († 533).

Nedelja, 2. januar: Ime Gospodovo. — Sv. Makarij Aleksandrijski († 394). — Sv. Martinijan, škof.

Ponedeljek, 3. januar: Sv. Genovefa, dev. († 512). — Daniel.

Torek, 4. januar: Sv. Tit, škof in apotolski učenec. — Sv. Gregorij, škof († 541). — Sv. Izabela, kraljica.

Sreda, 5. januar: Sv. Telesfor, papež in muč. — Sv. Simeon, stolpnik († 460).

Četrtek, 6. januar: Sv. Trije kralji, Razglašenje Gospodovo.

Petek, 7. januar: Sv. Valentin, škof in muč. — Sv. Lucijan, duhovnik in muč. († 312).

Solnce v. 8. u. 03 m.; z. 4. u. 09 m.
Mlaj 5. jan. zjutraj ob 3 $\frac{1}{4}$ na 6.

Vremenska in gospodarska pravila za januar:

Moker januar brez snega donese dosti le gorja.

Če Treh kraljev jasno je nebo, v jeseni dosti grozdja bo.

Če grmi pozimi in se bliska, mraz nato močno pritiska.

Sv. Makarij.
† 394.

Rojen je bil v Aleksandriji. V mladosti se je preživljal s tem, da je služil kot pekovski pomočnik. Ko je dosegel 30. leto, se je umaknil v samoto, kjer je več let prav spokorno živel. Ker je pa hotel Bogu še popolnejše služiti, se je podal v Spodnji Egipt, kjer je živelo več puščavnikov, ki so se pa shajali samo ob nedeljah k skupnemu praznovanju in k najsvetejši daritvi. Makarij je vse prekašal po ostri spokornosti. Njegova celica je bila tako majhna, da se je komaj pregibal. Sedem let je užival samo surova zelišča in sadje; pozneje si je nekaj let privoščil tudi nekoliko kruha opoldne. Za spanje in počitek je imel odločeno samo dve uri. Pozneje se je podal Makarij gorato pokrajino Nitria, kjer se je zbral okrog njega mnogo učencev; tu je bil tudi posvečen za mašnika, a le iz pokorščine do patriarha v Aleksandriji. Svoje učence je poučeval z besedo, še bolj pa z zgledom.

Iz njegovega življenja se pripoveduje, da je dobil nekoč v dar lep grozd. Premagal se je, da ga ni použil, dasi ga je mučila žeja; marveč ga je poslal bližnjemu tovarišu-puščavniku. Ta je pa prav tako storil, ter ga izročil tretjemu, ta zopet četrtemu itd. Slednjič je priromal grozd zopet nazaj

k Makariju, ki je hvalil Boga, da se znajo njegovi tovariši tako zatajevati in premagovati.

Nekoč ga je motila skušnjava, da bi zapustil samotno življenje. Makarij jo je premagal s tem, da si je naložil dve košari peska in ga nosil dolgo časa po puščavi. Ko so ga vprašali, čemu to dela, je odgovoril: »Mučim onega, ki mene muči in moti.« Umril je star 99 let.

Nauk: Eden izmed učencev Makarijevih mu je tožil, da je pri molitvi vedno raztresen. On ga potolaži rekoč: »Nič se ne boji! Kadar boš raztresen, pa reci: Če ne morem zbrano moliti, pa hočem vsaj vztrajati.«

Metriška mera v lesni trgovini.

Dasi se stare mere in uteži od leta 1876. dalje ne smejo več rabiti, so vendar osobito v lesni trgovini še v navadi, ne da bi bili dani tehtni vzroki za to.

V trgovini z okroglim lesom se je večinoma pač že udomačila metriška mera (merska enota = 1 polni kubični meter); pri rezanem lesu in drvah za kurjavo pa še niso povsod odstranjene stare dunajske mere. Ta razvada je še sedaj v razglasom c. kr. deželne vlade, ki smo ga zadnjič objavili, prepovedala.

Kar se tiče trgovine z drvimi za kurjavo, opozarja ta razglas na določbe ministrske naredbe z dne 23. decembra 1875, drž. zak. št. 157, s katero je bil vpeljan kot merska enota **prostorni kubični meter**.

Drva prodajajo na Kranjskem povečini že na prostorne kubične metre; le ponekod, posebno pa v ljubljanskem pčlitičnem okraju, so v navadi še vedno takozvani drvar sežnji ali klaftre. Ker ti drvarski sežnji niso enotne kubične vsebine, se konsumenti zanimajo, koliko prostornih kubičnih metrov obsejajo taki drvarski sežnji ali klaftre, da morejo klafterske cene preračunati v meterske. Račun bi bil sicer odveč, ker se smejo drva le na prostorne kubične metre prodajati, torej tudi cene le po tej meri zahtevati, vendar je glede kontrole cen važno, da se omenjeni račun napravi:

Kot drvarski seženj se večinoma prodaja sklad drv, visok po 1 seženj, to je 1'8965 in dolg ravno tako. Prostornina sklada zavisi od dolžine polen, ki jo pa napravljajo v raznih krajih različno. Najbolj v navadi so dolžine polen po 21 palcev ali col t. j. 55'31 cm, po 22 palcev t. j. 57'95 cm in po 23 palcev t. j. 60'58 cm.

Ako smo si nabavili drvarski seženj po 22 palcev dolgih drv, preračunimo ga na metre, ako množimo dane mere. Torej:

1'8965 m × 1'8965 m × 0'5795 m, kar zneso natančno 2'02 prostornih kubičnih metrov. Če stane tak seženj drv na primer 34 K, pride na prostorni kubični meter 34 : 2'02 t. j. 16 K 83 v.

Najenostavneje se merijo po 1 m dolga drva; zaradi tega konsumenti po takih najbolj vprašujejo, in bi bilo tudi želeto, da bi se v prihodnje le po 1 m dolga polena

prodajala in s tem napravil konec vsem nedostatkom. Po omenjeni ministrski naredbi pa so dopustne tudi druge dolžine polen, toda samo take po 80 cm, 60 in po 50 cm. Taka drva pa se smejo glasom iste naredbe skladati le v tako dolge sklade, oziroma opore, da odgovarja kubična mera drv le c e l i m prostornim kubičnim metrom. Ako so skladi po 1 m visoki, ima pri polenih, dolgih 1 m, meriti dolžina sklada 1 m, pri polenih, dolgih 0'8 m, 1'¼ m, pri polenih, dolgih 0'6 m, 1'½ m, pri polenih dolgih 0'5 m, 2 m, da znaša prostornina drv v 1 prostorni kubični meter.

Iz tega je razvideti, da so dolžine po 21, 22, 23 ter več ali manj palcev v trgovini nedopustne; ko bi bile vendar na prodaj smela bi se zaračunati po 21 in 22 palcev dolga drva le za 50 cm dolga, po 23 palcev pa le za 60 cm dolga.

Prodajalec in kupec sta kaznjiva, ako se ne ravnata po obstoječih predpisih; tudi ni dovoljeno cene drv za kurjavo nastavititi za sežnje, ampak le za prostorne kubične metre.

Kakor izkušnja uči, morejo se nezakonite stare mere v lesni trgovini najkorenitejše odpraviti, ako kupci vsako nepostavnost ovadijo bližnjemu tržnemu ali policijskemu osebju, oziroma žendarmem ali županstvu.

To in ono.

Še eden. Na Badenskem se je v neki kmečki vasi zgodilo to-le: Kmet stavi v gostilni, da bosta on und o eener — in še eden v desetih minutah izpila cel sodček piva. Stava se sprejme. Mož gre in pripelje še enega. V petih minutah je bil sodček prazen. In kdo je bil ta eden? Pripeljal je vola, ki ga je bil že od mladega privadil piti pivo.

Pozabljena ura. Ko pride profesor zjutraj v šolo, stika po žepih in išče uro. Slednjič reče enemu izmed dijakov: »Ti P.! Pojdi na moj dom in reci moji ženi, naj mi da mojo uro; najbrž sem jo pustil na nočni omarici.« Pri teh besedah potegne iskano uro iz žepa in reče mirno: »Čez 15 minut si lahko zopet tukaj.«

Lepo tolažilo. Bolnik: »Prosim Vas, gospod zdravnik, da mi prav odkrito poveste, ali bom prestal to bolezen?« Zdravnik: »Prav gotovo!« (Potegne neki papir iz žepa.) »Vidite, tu imam statistiko o boleznih, ki jo imate Vi: od sto ljudi ozdravi le eden.« Bolnik (prestrašen): »Kaj? Samo eden od sto?« — Zdravnik: »Da, Vi ste ravno stoti, ki sem jih zdravil; drugih devetindesetdeset je že umrlo.«

Kako sodi človeka materijalist. Neki dr. W. Ferr pravi: Delavčev otrok je vreden 25 dolarjev; desetleten otrok 50 dolarjev; mladenič v delazmožni dobi 800 dolarjev. Človek v starosti okrog 22 leta ima največjo ceno — 1200 dolarjev, v 50. letu pa samo še 800 dolarjev, 70 letni starec pa komaj 5 dolarjev. — To je dobro, da pri Bogu velja drugačna mera in da božji Sodnik ne ceni po zunanosti, ampak gleda na notranjost — na dušo, na dobra dela.

Vprašanja in odgovori.

A. P. — Jurklošter: V vojskih časih res ni pričakovati, da se bo kakšna stvar poceni dobila; čimdalj bodo topovi bobnali, tem huje bo. Gotovo je tudi, da je dosti brezsrčnih privijačev, ki zlorabljajo stisko bednih in revnih slojev, kar je vnebovpijoča krivica. Oblast hoče pretiravanje v cenah preprečiti s tem, da nastavlja takozvane »maksimalne« (najvišje) cene, čez katere ni dovoljeno iti. Seveda v današnjih razmerah so tudi te cene deloma že take, da jih navaden človek, četudi a dobro dnino in dnevniko — ne zmore več. Take cene ima sedaj, odkar je določena maksimalna cenitev, tudi špeh, ker se ga toliko potrebuje za vojaštvo. Ni drugega pomočka, kakor prositi Boga, da skoraj prikrajša dneve hude poizkušnje.

J. Č. — Jablanški Potok: Pešpolk 47. ima vojno pošto (Feldpost) št. 73.

SKRIVALNICA.

Kje je naseljenec?

„Več luči“

in čudovito svetlobo da vsaka petrolejka, ako se rabijo Apollo-tablete.

30% prihranka pri petrole u zagotovljeno.

Cena skatlice (vsebuje 20 tablet) je K 1'20, 3 skatlice K 3 —, 6 skatlic K 6 —.

KEMENY, KASCHAU I,
poštni predal 12.A 6,
Ogrsko. 2772

Kuverte s firmo,
- - pisma, - -
- račune itd -
izvršuje natančno po
: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

Pri bolečinah v vratu se posebno dobro izkažejo izpiranja vratu in zunanja vtiranja s Fellerjevim bolj lajšajočim, antiseptičnim fliridom iz rastlinskih esenc zn. „Elza-fluid.“ To pozivi kroženje krvi po dotičnih bolečih mestih, utrja proti slabim posledicam mraza in je tako izvrstno sredstvo proti boleznim vratu. — Čez 100.000 znaša že številu zahvalnih pisem, ki potrjuje odlične učinke Fellerjevega fluida iz rastlinskih esenc zn. „Elza-fluid“, — zato naj bi bilo to sredstvo vedno v vsaki hiši pri rokah. — 12 steklenic stane na vse strani 6 kron poštne prosto, naroča se pristno pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elizatr št. 16 (Hrvatska). — Kupujte le ta pristni fluid in si nikar ne dajte vstiliti ponaredeb, ali pa kakih tujih, nepreskušanih izdelkov. — Fellerjeve lagodno odvajajoče rabarbara-kroglice zn. „Elza-kroglice“, izborna odvajalno sredstvo, naj so istočasno naroče. 6 skatlic stane poštne prosto 4 K. 40 vin., vedno zanesljivo, lagodno in točno učinkujejo in jih vsakdo rad zavziva. — Le nikar ne vporabljajte takozvanih „močnih“ odvajalnih sredstev, ki dražijo čreves! (—eu)

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.
Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsek, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olahča naduho.
4. Škrofulzni ofroci, pri kaferih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v vseh lekarnah K. 4-

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 22. decembra: 9. 42. 32. 37. 36.
Linc, 24. decembra: 35. 24. 75. 44. 78.

Cevljarska Zadruga iz Mirna pri Gorici, sedaj v Vrbovcu, pošla Mozirje (Staj.)

voščil

vsem cenj. odjemalcem in prijateljem, posebno onim, ki jih je doletela usoda, da so morali zapustiti svoje domove

srečno novo leto 1916.

Onim, ki so morali od doma, želi še posebej, da bi se kmalu vrnil v ljubljeni domači kraj.

Srečno in veselo novo leto 1916

želi vsem cenjenim odjemalcem prijateljem in znancem, proseč jih i v bodoče enakega zaupanja

Franc Dolenz, glavna trgovina in podružnica v Kranjin in na Bledu.

Za domačo

semensko deteljo, proso, laneno seme in konopljo

je najboljši kupec **Franc Pogačnik**, trgovina s semeni in deželnimi pridelki v **Ljubljani**, Dunajska cesta 36, nasproti mitnice. 2780

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka „IKO“ najboljši zanesljiva ura.

Lastna znamka „IKO“ najboljši zanesljiva ura.

Št. 600 Žepna ura z radijem, ki se ponoči sveti	K 8-40
410 Nikel.-anker-Roskopf ura	4-10
705 Roskopf ura, kolesje v kamnih tekoče	5-90
719 Srebrna rem. ura	7-80
720 Srebrna cilind. rem. ura	9-70
1450 Bela kovinasta verižica	2-80
nikelnasta	1-—
916 Srebrna verižica	3-20
89 Double zlata verižica	5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavratne verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd.

v velikem ilustrovanem **ceniku z mnogimi podobami** katerega zahtevajte zastoj in poštno prostega.

Raz o lja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zamenjam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švic

H. SUTTNER samo v **Ljubljani št. 1**

1203 Nima nobene podružnice.

Denar mečete proč

ako plačujete velike cene za fine likerje, ker morete sami pripraviti najfin vrste z mojimi ekstrakti 1 stekel ekstrakta z uporabljenim navodilom za napravo 5 litr. najfine. rumca ali „Alt-vatra“, benediktina, česarčice, kumlova, mogadorja, čršenjevca, ananasa, maraskina, vaniljevca, punca, poprovmeta, angl. grenčice, kave, kakao, šartraz, dišča perla, visnje, hud, likerja, allasa, brinjevca, jerezabinke, slivovke, konjaka K 1-90; 3 stekl. K 4-50; 6 stekl. K 7-50; 12 stekl. K 13-50 franko po povzetju. Ne more se skazati! Prosten le pri

JAN GROLICHU, drožerija pri angelu, BRNO 98, Morava.

100 litrov zdrave domače pijače

osvežujoče, dobre in žaje gaseče si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik, grenadino, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišča perla, višnjevec. Skaziti so ne more. Snovi z natuš. navodilom stanejo K 4-50 franko po povzetju. Na 5 takih porcij dodam i povrhu.

Jan Grolich, drožerija pri angelu, BRNO 98, Morava.

Diamanti za rezanje stekla

za steklarje in domačo rabo. Št. 1 za steklo v oknih K 2-40. — Št. 2 za nav. močno steklo K 3-60. Št. 3 za vse vrste bralčnega stekla K 5-50. — Št. 4 za močno brušeno steklo, neobdelano, in za zrcala K 5-—.

Povzetje 35 vin. več. Za resno in solidno blago jamči

Jan Grolich, drožerija pri angelu, BRNO 98, Morava.

Moj kosmetični petrolej za lase

Delavci v naravnodokopih in petrolejskih rafinerijah ne postanejo nikoli plešasti. Jaz sem najčistejši petrolej predelal v kosmetikum za lase in dosegel z njim najlepše uspehe pri redkih lasih in pri izpadanju las. Dobiva se samo v moji drožeriji v Brnu. Stekl. stane K 1-—; 6 steklenic K 5-50; 12 stekl. K 10-—, Pošt. nina K 1-05 do K 1-15. Manj kot 2 steklenici se po pošti ne pošilja.

JAN GROLICH, drožerija pri angelu, Brno 98, Morava.

Framydol je sredstvo za pomiljenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. 1 steklenica s poštnino vred K 2-35.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2-15. Povzetje 35 v. več. Naslov za naročila:

JAN GROLICH, drožerija pri angelu, Brno 98, Morava.

500 kron v zlatu

če ne odstrani krema Grolich z zraven spadajočim milom vse solinčne pege, maroge, solinčne opekline, ogrece, obrazno rdečico itd. in ne ohrani kožo mladostno svežo in nežno. Cena K 3-15 s poštnino vred. 3 porcije stanejo K 8-30, 6 porcij K 15-55. Vse brez kakih nadaljnjih stroškov. Naslov za naročila

JAN GROLICH, drožerija pri angelu, Brno 98, Morava.

Varite pivo doma

po preizkušnem navodilu. Snovi za 25 litrov piva s 80 zamaški 2 K, poštnina 64 vin.; na pet takih porcij se ena navze in pošlje poštnino prosto. Naročite torej za več tovarilov.

JAN GROLICH, drožerija pri angelu, Brno 98, Morava.

785

Izjava.

U 232/15

Jaz Anton Potočnik, posestnik iz Rov obalujem vse glede Miha Gerčarja iz Zagorice kedaj izrečene žalitve in obdolžitve kot neresnične.

Na Brdu, dne 24. decembra 1915.

Anton Potočnik.

Fellerjev dobro učinkujoči oživljava-
toči fluid iz rastlinskih esenc z zn.

**„ELSA-FLUID“
odstranja
bolečine v sklepih**

12 steklenic 6 kron prosto poštnine. Lekarnar
E. V. Feller Stubica, Elzstrg št. 16 (Hrvatska).
Čez 100,000 zahvalnih in priporočilnih pisem.

Najden denar

2570

pomenja naše najnovije poročilo o sreč-
kah, vsebujoče srečkovno skupino štev. 5
na 50 mesečnih obrokov po samo 3 krome
z glavnimi dobitki

180.000 kron.

Poročilo se pošilja brezplačno.

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Kranjska deželna združnica v Ljubljani.

n. a. red. življ. in redno, mese. in letni. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrti,
otroških dol., rentna in ljudska, neugodna in
nastivna zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost, Nizke premije.
Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov.
že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.828.—

Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.022-76

V letu 1914 se je izplačalo za-

varovaneem na dividendah

čistega dobička K 432.232-66

Kar samerava skleniti življenjske zavarovanje celavso škrali za vojno

zavarovanje, naj se v istem letu ali obne de porimesosana pridružice.

Prospekti zastoj in poštnine prosto.

Sposobni zas'opnik se sprej-
mejo po najugodnejšim. pogojl.

Marije Terezije cesta 12.

5 vinarjev

stane dopisnica, potom katero
izvolite zahtevati moj glavni ce-
nik s 4000 slikami, obsegajoč
bogato izbero pripravnih pred-
metov za vsakdanjo rabo in da-
rila; cenik se pošlje vsakomur
zastonj in poštnine prosto.

Prva tovarna ur JAN KONRAD,
o. in kr. dvorni založnik, Brnx št. 702 (Češko).

Pristne nikeln, žepne ure po 4-20 K, 5— K.
V srebru 8-40 K, 9-50 K, Nikeln, budika 2-90 K,
ure s kukavico 7-85 K, ure z nihalom 9— K.

Pošilja se po povzetju. - Neugajajoče se za-
menja ali denar nazaj.

Proti okuženju

se je treba sedaj že posvetiti varovati, ker nastopajo vsa-
kake nalezljive bolezni, kot škralica, kuge, osepnice, ko-
lera, legar. — Vsiad tega

naj se uporablja

povod, kjer se take bolezni širijo, dobro razkuževalno sred-
stvo, katero mi bode v zlogi v vsakem gospodinjstvu. Naj-
boljše razkuževalno sredstvo sedanjosti je glasom razkuže-
vanj prof. Löffler, Lieberich, Proskauer, di Vesten, Van-
Pfeiler, Vertun, Perlik i. dr. nedvomno

LYSOFORM

ki je brez duha, nestrupea in cenon in se ga dobi v vsaki
lekarni in drožeriji za ceno 90 vin. za izvirno stekleno so-
zeteno stekli. Učinek Lysiforma je točen in zanesli v, vsled
česar ga zdravniki priporočajo za razkuževanje boln, rastelj,
za izpiranje ran, steklin, irigatorjev in za protiseptično
obveze. 1465

Lysiformovo milo

je fino toaletno milo, ki vsebuje Lysiform in učinkuje pre-
septično. Uporablja se lahko tudi pri najbolj občutljivi
koži, celo pri otrocih. Stori kako mehko in prožno in raz-
širja jako dober duh. Zadostuje enkratni ponkus in bodele
zatem vedno uporabljati to izvirno milo, ki je drago in
na videz, pri vporabi po zdrži dolgo časa. Cena mila zna-
ša K 1-20.

Lysiform s poprovo meto

je močno protiseptična ustna voda, ki odstrani slab duh
in beli zobe in jih varuje. Uporablja se tudi takko pri ka-
tarah vratu, kašlja in nabudu za grgranje po zdravniškem
navodilu. Zadošča par kapljic na kupo vode. Izvirna
steklenica stane 1 krono 60 vin., na prodaj v vsaki le-
karni in drožeriji. — Zanimivo knjigo pod naslovom „Zdrav-
je in razkuževanje“ pošlje zastonj in poštnine prosto

Kemik Hubmann,

referent Lysiformwerke, Dunaj XX., Petraschgasse 4.

1 steklenica 20 vinarjev.
Naročila po povzetju.

Stanje vlog eez 23 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruža z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklesičeva cesta štev. 6, pritrilje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

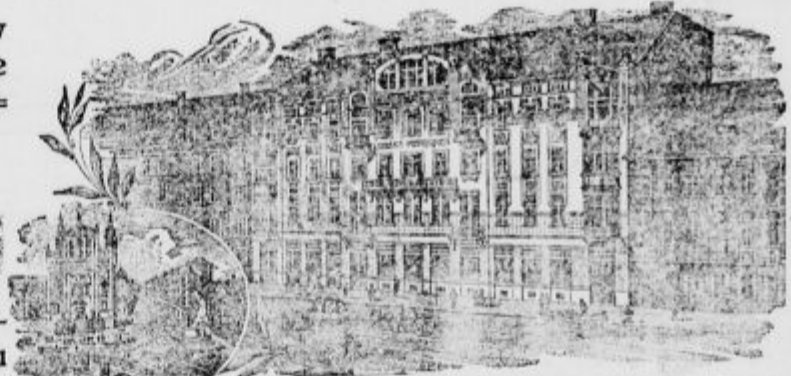
sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo ne
— samo njeni zadružniki, temveč —

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženih 100 kron čistih
obresti 4-75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Herbabny-jev podfosfornato-kisli Apneno-železni sirup

Ta je že 46 let uveden, zdravniško preiskujen in priporočen prsti sirup. Odstranjuje sluz, pomiljuje kašelj in zbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih.
Cena steklenic K 2.50, po pošti 60 vin, več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev:

Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barre herzkelt“ (Herbabny-jev nastl.) Kaiserstrasse Nr. 73-75.

V zalogi je 60 pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celovcu, Cramniku, Navem mestu, Naki, Sevednju, St. Vidu, Trzinu, Trstu, Velikovu in Volsperku.

Herbabny-jeva aromatična esenca

že 46 let preizkušena, lajša bolečine in krepi mišice. — Lajša in odpravlja bolestinno stanje v členkih in mišicah takor tudi nerovne bolečine. Nadalje je preizkušena kot oljiv-lajšače in okrepujoče sredstvo pri velikih naperih.
Cena steklenic K 2.—, po pošti 40 vin, več za zavitek.

DUNAJ, VII. 1,

Kaiserstrasse Nr. 73-75.

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, giban, influenci, prsti, vratni in bolesi v hrstu.

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment.

Nadomestilo Sidro-Pain-Expeller.

Steklenica kron. — 80, 1.40, 2.—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem lovu“, Praga, I., Elizabetina cesta 6.

Dnevno raspošiljanje.

500K
Vam plačam...
Ker je...
Cena lončki s posnetim...
3 lončki K 2.50, 6 lončkov K 4.50.
Kemeny, Kaschau (Kassa) I., postni predn. 42. 12. Ogrsko.

Proti
protinu, revmi, ischias, podagri, z čim bolj čimam, tudi povojnih štrancih je se vsakemu pomagal
Neuradin
Pišite takoj ponj na Bären Apotheke
Dunaj II, Taborstr. 16 K.
Če doza K 3.— polov. — K 1.60.
Cez 100 zahvalnic.

Denarja ni

draginja je vedno večja, zaslužek pa manjši. Ako nimate malim trdnost doma v svojem kraju gotovo 10 K na dan zaslužiti, posistite za posojilo v pisnu znaniko za 10 vin. In svoj natančen naslov na

JOSIP BRTIČ
Hirska Bistrica 30, Kranjsko.
Opravilo je pripravno za moške in ženske.

Kava

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišča, izdatna in zdrava. 6 litr. vreča za poskušnjo K 12.— post. pr. 100 povzetju, 100 kilogramov prvovrstnega finca čaja K 2.40 tudi 50 kom. tnat. lepih razglednic poskušnjo K A. Schapira št. 473, izvoz kave in čaja.
TISZA BOGDANY
Ungarn.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
POROČNIŠNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEMPER PARATI PRIMA RIJ DR. FR. DERGANČ

Anton Žavbi, Vrhnika 385 sprejme

vajenca za kovaško obrt.

Edino dobri in solidni stroji so samo „Gritzer“ in „Afrana“
Prednosti: krogljičen tek, biserni ubod (Peristich). Pouk o verzenju in krpanju brezplačno v hiši.
Edina tovar, zaloga šivalnih strojev
Josip Petelinc
Ljubljana
blizu franč. mostu, 3. hiša za vodo.
10 letna garancija.

Ustanovljeno leta 1893. Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

reg.strovana zadruga z ome.en.m jams.vom
sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim viagateljem so za posiljanje denarja na razpologo brezplačno položnice poštne hranilnice.

5%

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpogo.

Društveno lastno premoženje zraša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamsivene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:
I. predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.
II. podpredsednik: Karol Poljak ml., tovarnar v Ljubljani.
Člani: Fran Borštnik, e. kr. profesor v p. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan Dolenc, e. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Grušen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetnik kandida v Ljubljani; dr. Ivan Fapež, odvetnik v Ljubljani; P. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, e. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prot. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, e. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:
Predsednik: Anton Kržič, e. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Blakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, e. kr. št. rad. official v Ljubljani; Avguštin Zajc, e. kr. št. rad. revident in posestnik v Ljubljani.

Zahtevajte

če hočete vedno dobiti najboljše blago, samo tako, ki se je že skozi več let obneslo. Pona redbe, zlasti take, ki so v podobnih zavitek, zavrnite v lastno korist. Izdelki, ki so se radi njih izborne kakovosti in brezpogojne zanesljivosti obnesli že skozi dolgo vrsto let, so:

Dr. Oetker-jev „Backin“ (Pecilni prašek)

Dr. Oetker-jev prašek za puding

Dr. Oetker-jev vaniljin sladkor